

Nr 5

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1956/57 under femte huvudtiteln, avseende anslagen inom socialdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner m. m.

(3:e avd.)

Socialdepartementet

1:o) **Socialdepartementet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1 under femte huvudtiteln framlagda förslag (punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1956), vilket innebär utbyte av ett kanslirådsförordnande mot en extra ordinarie kanslirådsbefattning samt en höjning av anslaget med 30 500 kronor för den nya tjänsten och med 68 000 kronor för automatiska löneökningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för socialdepartementet, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1956 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för socialdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	37 700
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	420 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	206 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	150 800
	<hr/>
	Summa kronor 815 500 ;

c) till *Socialdepartementet: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 815 500 kronor.

2:o) **Socialdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 2 och 3), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Socialdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 66 000 kronor.

Socialstyrelsen, arbetsdomstolen m. m.

3:o) **Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 4—14) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för socialstyrelsen, som föranledes av vad departementschefen förordad, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för socialstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57, dels ock till Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 964 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 661 000 kronor.

Vid anmälan av medelsbehovet under ifrågavarande anslag för innevarande budgetår ansåg sig dåvarande departementschefen inte kunna biträda socialstyrelsens förslag att förlikningsmannaexpeditionen skulle ombildas till en byrå (V ht 1955 s. 6). Statsutskottet (utl. nr 5 s. 3) förklarade sig inte vara berett att inta en häremot avvikande ståndpunkt men ifrågasatte, huruvida inte de skäl som anförts i två vid riksdagen väckta likalydande motioner (I: 229 och II: 300) borde föranleda att frågan av Kungl. Maj:t upptogs till förnyad prövning. Socialstyrelsen har nu upprepat sitt förslag. Med anledning härav framhåller departementschefen att förlikningsmannaexpeditionen består, förutom av en byrådirektör i Ca 31, endast av en byråsekreterare, en kansliskrivare, ett kanslibitråde och ett kontorsbiträde. Endast undantagsvis bör enheter av så ringa storlek inom de centrala verken erhålla ställningen av byrå. Utan att underskatta förlikningsärendenas betydelse anser departementschefen, att tillräckliga skäl för undantag i ifrågavarande hänseende beträffande förlikningsmannaexpeditionen inte föreligger. Han kan sålunda inte förorda, att expeditionen nu ombildas till en byrå.

Beträffande styrelsens förslag att inom socialvårdsbyrån skall inrättas en assistenttjänst för främjande av sysselsättning och förströelse på ålderdomshemmen erinras, att motsvarande förslag avvisades vid anmälan av anslagsfrågan för innevarande budgetår. En omprövning av den sålunda intagna ståndpunkten anses inte böra äga rum förrän i samband med

ställningstagande till åldringsvårdsutredningens betänkande (SOU 1956: 1), vilket inte torde kunna ske vid 1956 års riksdag.

I fråga om utredningsbyrån tillstyrkes, att medel beräknas för ytterligare ett biträde i reglerad befordringsgång för statistiken över omsättningen inom detaljhandeln.

Nykterhetsvårdsbyrån, vilken avsevärt förstärktes fr. o. m. budgetåret 1954/55, har nu varit föremål för översyn genom en särskild utredningsman. Denne har föreslagit, att byrån under byråchefen skall organiseras på två avdelningar, den ena för ärenden rörande den öppna vården och den andra för ärenden rörande den slutna vården. Vardera avdelningen skall enligt förslaget stå under ledning av en förste byråinspektör i 29 lönegraden. Utredningsmannen föreslår, att byråns personaluppsättning ytterligare förstärkes med en dylik tjänst i Ca 29 samt en kanslibiträdestjänst i Ce 11. Departementschefen tillstyrker detta förslag med den ändringen, att den nya tjänsten som förste byråinspektör bör placeras i Ce 29. I enlighet med vad utredningsmannen föreslagit bör tjänstebenenämningen för byråinspektörstjänsten i Ca 27 ändras till förste byråsekreterare.

Mot socialstyrelsens beräkning under omräkningsposterna göres ingen erinran. Medel beräknas även för nästa budgetår för en tillfällig tjänst i Cg 25 på barnvårdsbyrån.

En befattning som byråinspektör i Ce 27 på skolbyrån samt en kanslibiträdestjänst i Ce 11 anses böra överföras till ordinarie stat. Antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 kan härvid minskas med två till 76. Under ordinarieposten beräknas medel för 50 kontorsbiträden i nämnda lönegrad. En på övergångsstat uppförd kansliskrivartjänst föreslås utgå ur personalförteckningen.

De av departementschefen tillstyrkta förslagen föranleder en ökning av medelsbehovet under anslaget med 303 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Åman* (I: 185) och den andra inom andra kammaren av fröken *Höjer* och herr *Hjalmarson* (II: 347), i vilka motioner hemställs, att riksdagen bifaller socialstyrelsens yrkande att förlikningsmannarexpeditionen skall inrättas såsom självständig byrå inom styrelsen eller, om detta yrkande icke anses kunna bifallas, att chefen för expeditionen likväl beredes ställning och lön som byråchef inom styrelsen,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Svenson* och fru *Nilsson* (I: 68) och den andra inom andra kammaren av herr *Carlsson* i Bakeröd (II: 144), i vilka motioner hemställs, att riksdagen anvisar 14 220 kronor till inrättande av en befattning inom socialstyrelsens socialvårdsbyrå för sysselsättning och förströelse för pen-

sionärerna på de kommunala ålderdomshemmen i enlighet med vad som anförts i motionerna,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lindahl* (I: 176) och den andra inom andra kammaren av herr *Rimmerfors m. fl.* (II: 501), i vilka motioner hemställas, att de föreslagna avdelningscheferna på socialstyrelsens nykterhetsvårdsbyrå placeras i 31 lönegraden samt att — därest detta yrkande ej vinner bifall — riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t påyrkar en omprövning av nu ifrågavarande befattningshavares tjänsteställning efter förhandling med vederbörande personalorganisation,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Ståhl m. fl.* väckt motion (II: 502), i vilken föreslås, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om skyndsamt utredning av frågan om inrättandet av en tjänst som överinspektör för nykterhetsvården.

Angående motiveringarna för nämnda yrkanden hänvisas till motionerna I: 185, I: 68, II: 501 och II: 502.

Utskottet. Beträffande förlikningsmannarexpeditionen delar utskottet departementschefens åsikt att expeditionens storlek icke motiverar inrättandet av en byrå. Huruvida förlikningsärendena såsom anföres i motionerna I: 185 och II: 347 bör tillmätas sådan vikt att en byrå ändock bör inrättas kan möjligen diskuteras. Departementschefen har för sin del funnit, att tillräckliga skäl för undantag i ifrågavarande hänseende icke föreligger. Utskottet har ansett sig böra biträda denna uppfattning och avstyrker sålunda nämnda motioner.

Vad angår det av socialstyrelsen ånyo framförda och i motionerna I: 68 och II: 144 upptagna förslaget om inrättandet på socialvårdsbyrån av en assistenttjänst för främjande av sysselsättning och förströelse på ålderdomshemmen vill utskottet erinra att, då riksdagen förra året avvisade styrelsens förslag, detta skedde under hänvisning till att sysselsättningsfrågan för pensionärerna förutsattes kunna få en tillfredsställande lösning genom kommunala initiativ.

Enligt vad utskottet erfarit har Svenska socialvårdsförbundet i anledning av riksdagens nämnda ståndpunktstagande i början av detta år på försök anordnat en 14 dagars instruktionskurs i Östergötlands län för personer, som ansetts lämpliga och förklarat sig villiga att i den egna kommunen bistå med pensionärernas sysselsättningsverksamhet. Förbundet avser att i höst och nästa år anordna liknande kurser i andra län. Förslag föreligger vidare att redan i år hos förbundet fast anställa en konsulent för verksamheten. Utskottet har med tillfredsställelse tagit del av dessa uppgifter och anser att erfarenheterna av förbundets ifrågavarande verksamhet bör avvaktas innan socialstyrelsens förslag på nytt upptages till prövning. I varje fall synes detta icke böra ske förrän ställning tages till

åldringsvårdsutredningens förslag. På grund av vad nu anförts avstyrker utskottet motionerna I: 68 och II: 144.

I likhet med departementschefen tillstyrker utskottet att nykterhetsvårdsbyrån i enlighet med utredningsmannens förslag organiseras på två avdelningar, varav den ena för ärenden rörande öppen vård och den andra för ärenden rörande sluten vård. Vad gäller avdelningschefernas löneställning har utredningsmannen funnit att deras arbetsuppgifter i varje fall f. n. inte synes motivera högre lönegrad än 29, vilket förslag departementschefen även följt. I motionerna I: 176 och II: 501 yrkas, att avdelningscheferna placeras i 31 lönegraden eller alternativt att deras tjänstställning göres till föremål för omprövning. Utskottet är icke berett att i nuvarande läge, då närmare erfarenheter av arbetsuppgifterna saknas, tillstyrka motionärernas förslag utan förordar att beslut nu fattas om placering i 29 lönegraden.

Utskottet finner sig icke heller på grundval av föreliggande uppgifter om behovet kunna tillstyrka det i motionen II: 502 framställda yrkandet om skyndsamt utredning av frågan om inrättandet av en tjänst som överinspektör för nykterhetsvården.

Vad i propositionen i övrigt föreslagits rörande förevarande anslag har icke givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 185 och II: 347, I: 68 och II: 144 samt I: 176 och II: 501

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för socialstyrelsen, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1956 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för socialstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 194 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	20 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	1 152 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	596 900
	Summa kronor 2 964 000;

c) till *Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 964 000 kronor;

II. att motionen II: 502 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

4:o) **Socialstyrelsen: Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 15), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 5 000 kronor med hänsyn till den under år 1955 genomförda lönehöjningen, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Socialstyrelsen: Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

5:o) **Socialstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 15—17), vilket innebär en anslagsökning med 13 000 kronor, varav 5 000 kronor till reseersättningar och 8 000 kronor till övriga expenser för eget behov, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Socialstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 495 900 kronor.

6:o) **Socialstyrelsen: Ersättning till statistiska centralbyråns utredningsinstitut m. fl.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 17—20), vilket innebär en ökning av anslaget med 25 000 kronor med hänsyn till ökade kostnader för prisinsamlingen till konsumentprisindex, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Socialstyrelsen: Ersättning till statistiska centralbyråns utredningsinstitut m. fl.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 140 000 kronor.

7:o) **Statens socialvårdskonsulenter: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 20), vilket innebär en anslagshöjning med 36 000 kronor för automatiska löneökningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens socialvårdskonsulenter, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> 275 000	
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	55 000

Summa kronor 330 000;

b) till *Statens socialvårdskonsulenter: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 330 000 kronor.

8:o) **Statens socialvårdskonsulenter: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 21), vilket innebär en anslagsminskning med 4 800 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens socialvårdskonsulenter: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

9:o) **Arbetsdomstolen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 21—23), vilket förutsätter en anslagshöjning med 10 600 kronor för automatiska lönekostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för arbetsdomstolen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	8 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	77 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	59 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	14 500

Summa kronor 159 600;

b) till *Arbetsdomstolen: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 159 600 kronor.

10:o) **Arbetsdomstolen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 23), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 600 kronor till övriga expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arbetsdomstolen: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 17 000 kronor.

11:o) **Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 23—25), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 45 000 kronor till arvoden till särskilda förlikningsmän m. fl., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 235 000 kronor.

12:o) **Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 26), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

Mödrahjälp, socialhjälp, barnavård m. m.

13:o) **Mödrahjälp.** Kungl. Maj:t har (punkt 13, s. 27) föreslagit riksdagen att — i avbidan på närmare erfarenhet av mödrahjälpens omfattning efter ikraftträdandet av lagen om moderskapshjälp — till Mödrahjälp för budgetåret 1956/57 anvisa ett oförändrat förslagsanslag av 4 500 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels en inom andra kammaren av fru *Löfqvist* och fru *Holmqvist* väckt motion (II: 491), vari hemställes, att riksdagen måtte besluta att mödrahjälp skall utgå med högst 900 kronor vid ettbarnsfödelse och med 1 200 kronor vid flerbarnsbörd samt att anslaget till mödrahjälp uppräknas till 6 000 000 kronor,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Magnusson* och *Arrhén* (I: 182) och den andra inom andra kammaren av herr *Hagård m. fl.* (II: 351), i vilka motioner, såvitt nu är i fråga, hemställes att riksdagen måtte *dels* till mödrahjälp för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 000 kronor och *dels* beakta de synpunkter beträffande mödrahjälpens handhavande som i motionerna anförts.

Angående motiveringarna för nämnda yrkanden hänvisas till motionerna II: 491 och II: 351.

Utskottet får erinra att riksdagen i samband med att ny socialhjälp lag antogs vid förra årets höstsession beslutat att mödrahjälpen skall bibehållas som särskild hjälpform vid sidan av moderskapsförsäkringen.

Under erinran härjämte om det utredningsarbete, som f. n. pågår på familjepolitikens område och som utskottet närmare redovisar i det följande under punkten 22, är utskottet icke berett tillstyrka att några med mödrahjälpen sammanhängande problem nu upptages till prövning av riksdagen. Utskottet avstyrker därför förevarande motionsyrkanden.

Under återopande härav får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 491 ävensom motionerna I: 182 och II: 351, i vad de berör förevarande anslag, till *Mödrahjälp* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kronor.

14:o) **Mödrahjälpnämnderna.** Kungl. Maj:t har (punkt 14, s. 27) föreslagit riksdagen att till Mödrahjälpnämnderna för budgetåret 1956/57 anvisa ett oförändrat förslagsanslag av 140 000 kronor.

I de under föregående punkt nämnda likalydande motionerna I:182 och II:351 har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte till mödrahjälpnämnderna för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under föregående punkt avstyrker utskottet förevarande motioner jämväl i vad de berör ifrågavarande anslag. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I:182 och II:351, såvitt nu är i fråga, till *Mödrahjälpnämnderna* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

15:o) **Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor.** Kungl. Maj:t har (punkt 15, s. 27—30) föreslagit riksdagen att till Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 600 000 kronor.

Enligt gällande bestämmelser utgår statsbidrag för heltidsanställd hemvårdarinna med 1 400 kronor om året; statsbidrag kan även utgå för deltidanställd hemvårdarinna. Bidraget är maximerat med hänsyn till kommunens folkmängd så att det för varje påbörjat hundratal invånare får beräknas till högst 35 kronor i stad och 70 kronor i annan kommun. Föreligger synnerliga skäl, får socialstyrelsen medge höjning av dessa belopp. Det förutsättes, att landsting eller stad utanför landsting bidrar med belopp motsvarande minst halva statsbidraget. Vidare betalas ålderstillägg och kallortstillägg helt av statsmedel. Vid utbetalningen av statsbidrag avdrages två femtedelar av det belopp som influtit i avgifter. Särskilda bestämmelser finns bl. a. om minimilön till hemvårdarinnor.

Sedan år 1948 har med riksdagens medgivande (prop. 1948:135, SU 90, rskr. 185) inom Uppsala läns landstingsområde bedrivits en försöksverksamhet med ambulera hemvårdarinnor. Dessa har främst avsetts vara en reserv, som kan utnyttjas då behovet av social hemhjälp inom viss kommun tillfälligt är så stort att kommunens egen hemhjälporganisation inte förslår för att täcka detsamma. Erfarenheterna av verksamheten synes ha varit goda. Huruvida denna organisationsform är

lämplig även inom andra delar av landet där avstånden är större anses dock tveksamt. Departementschefen är i vart fall inte f. n. beredd att ta ställning till huruvida statsbidrag till ambulering hemvårdarinnor mera permanent bör inordnas i den statsunderstödda sociala hemhjälpssamheten. Bidrag bör emellertid alltså kunna utgå till den inom Uppsala läns landstingsområde anordnade verksamheten med ambulering hemvårdarinnor. Hinder bör ej heller föreligga för att bidrag beviljas till försöksverksamhet i begränsad utsträckning inom ett eller flera andra områden.

Med hänsyn till att hemvårdarinnornas avlösningsförhållanden numera regleras genom avtal anses de lönebestämmelser, som inte har direkt betydelse för statsbidragsberäkningen, kunna i enlighet med socialstyrelsens förslag utgå ur statsbidragskungörelsen.

Mot socialstyrelsens anslagsberäkning har departementschefen intet att erinra. Han tillstyrker sålunda, att anslaget höjes med 100 000 kronor till 3 600 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Sjöström-Bengtsson* och herr *Bergman* (I: 65) och den andra inom andra kammaren av fru *Johansson* i Skövde *m. fl.* (II: 124), i vilka motioner hemställs, att riksdagen måtte besluta, att fr. o. m. kalenderåret 1957 statsbidrag måtte utgå till socialhemhjälpssamhet i överensstämmelse med vad i motionerna anförts och till högst 3 500 heltidsanställda eller ett däremot svarande antal deltidsanställda hemvårdarinnor,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Jacobsson* och fru *Hamrin-Thorell* (I: 66) och den andra inom andra kammaren av fru *Sjöstrand m. fl.* (II: 127), i vilka motioner, såvitt nu är i fråga, hemställs, att riksdagen måtte besluta att fr. o. m. 1957 statsbidrag av nuvarande storlek skall utgå utan nu gällande begränsning i proportion till kommunernas invånarantal för högst 3 500 heltidsanställda hemvårdarinnor,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Svenson m. fl.* (I: 67) och den andra inom andra kammaren av herr *Carlsson* i Bakeröd (II: 143), i vilka motioner hemställs, att riksdagen måtte besluta att statsbidrag till avlösnande av hemvårdarinna må utgå för heltidsanställd befattningshavare med 2 000 kronor om året samt för deltidsanställd befattningshavare med 4 kronor 25 öre för hel arbetsdag eller däremot svarande belopp för del av arbetsdag samt att till Bidrag till avlösnande av hemvårdarinnor anvisa 5 150 000 kronor för budgetåret 1956/57,

dels ock en inom andra kammaren av fröken *Wetterström* och fru *Ewerlöf* väckt motion (II: 562), vari hemställs, att riksdagen måtte besluta, med upphävande av nu gällande bestämmelse, att statsbidrag till hemvårdarinna må utgå oberoende av invånarantalet.

Angående motiveringarna för nämnda yrkanden hänvisas till motionerna II: 124, II: 127, I: 67 och II: 562.

Utskottet anser i likhet med motionärerna att det är angeläget att den sociala hemhjälpverksamheten utbygges. Förutsättningarna härför synes emellertid böra närmare övervägas under hänsynstagande utom till statsbidragsutredningens arbete såväl till det pågående utredningsarbetet på familjepolitikens område som till de av åldringsvårdsutredningen framlagda förslagen. Jämväl den i propositionen berörda frågan huruvida statsbidrag till ambulering hemvårdarinnor mera permanent bör inordnas i den statsunderstödda hemhjälpverksamheten synes böra upptagas till prövning i detta sammanhang.

Under hänvisning härtill och då utskottet utgår från att förslag i ämnet skall kunna föreläggas nästa års riksdag kan utskottet icke tillstyrka att andra ändringar i statsbidragsbestämmelserna nu vidtages än att i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag från statsbidragskungörelsen utmönstras de lönebestämmelser som inte har direkt betydelse för statsbidragsberäkningen. Utskottet avstyrker sålunda de i motionerna I: 65 och II: 124, I: 66 och II: 127, I: 67 och II: 143 samt II: 562 framställda ändringsyrkandena.

Under återopande av det anförda får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må

I. beträffande statsbidragsbestämmelserna till den sociala hemhjälpverksamheten med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt i anledning av motionerna II: 562, I: 65 och II: 124, I: 66 och II: 127, I: 67 och II: 143, sistnämnda fyra motioner såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört;

II. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 67 och II: 143, i vad de berör anslagsberäkningen, till *Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 600 000 kronor.

16:o) **Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, s. 30), vilket innebär en minskning av anslaget med 90 000 kronor med hänsyn till befintliga reservationsmedel, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 122 000 kronor.

17:o) **Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 17, s. 31 och 32) föreslagit riksdagen att till Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m. för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 5 250 000 kronor.

Enligt fattigvårdslagen har kommunerna i vissa fall rätt till ersättning av staten för utgiven fattigvård. Bestämmelserna har sin största betydelse i fråga om hjälp som lämnats åt utlänningar. Vid fjolårets riksdag beslöts, att en lag om socialhjälp fr. o. m. den 1 januari 1957 skall träda i stället för fattigvårdslagen. Den nya lagen innebär inga nämnvärda ändringar i statens skyldighet att lämna kommunerna gottgörelse för hithörande kostnader. — Har kommunen i motsvarande fall haft utgifter för barnavård, föreligger samma ersättningsskyldighet för staten. Även för vissa andra utgifter, som äger samband med åtgärder enligt barnavårdslagen, utgår ersättning av statsmedel. Kostnaderna för de nämnda ersättningarna m. m. bestrides från tre olika anslag, vilka samtliga har karaktär av förslagsanslag. Det anses innebära vissa fördelar, att medel för dessa ändamål anvisas under ett gemensamt anslag, vilket lämpligen bör rubriceras Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m.

Medan tillhoppa 5 220 000 kronor anvisats för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1954/55, utgjorde medelförbrukningen därunder 5 368 059 kronor. Departementschefen förordar, att 5 250 000 kronor anvisas för nästa budgetår.

Utskottet, som finner den av departementschefen förordade sammanslagningen av nuvarande anslag lämplig, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 5 250 000 kronor.

18:o) **Socialhjälp och barnavård för lappar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 32 och 33), vilket innebär en anslagshöjning med 25 000 kronor i anslutning till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Socialhjälp och barnavård för lappar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

19:o) **Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem.** Kungl. Maj:t har (punkt 19, s. 33—37) föreslagit riksdagen att till Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Med anledning av ett av socialstyrelsen framlagt förslag om inackorderingshem för döva m. m. anför departementschefen att han delar den i flera remissyttranden framförda uppfattningen att tillräckliga skäl inte föreligger för att göra landstingen till huvudmän för särskilda ålderdomshem för döva och att därjämte ålägga landstingen skyldighet att svara för uppkomna driftförluster vid sådana hem. En lösning av frågan om de nu befintliga fem hemmens driftekonomi torde kunna sökas enligt de riktlinjer som 1952 års åldringsvårdsutredning skisserat i sitt remissyttrande. Då man lär kunna utgå från att de döva som vistas på dessa hem i allmänhet skulle ha fått mottagas på kommunala ålderdomshem, om inte de särskilda dövhemmen hade funnits, finner departementschefen det emellertid rimligt att möjlighet beredes de befintliga hemmen att vid behov komma i åtnjutande av statsbidrag till om- och tillbyggnad. Bidrag bör få utgå med högst 50 % av kostnaderna, dock med högst 9 000 kronor per vårdplats, vilket utgör maximum för motsvarande bidrag till kommunala ålderdomshem. Det anses få ankomma på Kungl. Maj:t att i varje särskilt fall besluta om dylikt bidrag. Skulle framdeles behov yppas av ytterligare hem avsedda för äldre döva — vad åldringsvårdsutredningen anfört i detta hänseende synes tyda på att frågan inte är aktuell f. n. — bör bidrag på samma sätt kunna utgå till nybyggnad av sådant hem. Frågan om tillsynen över dessa hem bör prövas i samband med att ställning tages till åldringsvårdsutredningens betänkande om åldringsvården.

Såsom framgår av den i nationalbudgeten för år 1956 redovisade planen för tillståndsberoende byggnads- och anläggningsverksamhet (1956 års statsverksprop., bil. 1, bih. 2) kommer igångsättningstillstånd för byggande av ålderdomshem att under samma år meddelas för högst 25 milj. kronor, vilket innebär en viss minskning av ålderdomshemsbyggandet. Detta förhållande leder dock inte till något minskat medelsbehov under förevarande anslag för nästa budgetår. Departementschefen föreslår att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Utskottet. Av propositionens redogörelse för remissbehandlingen av socialstyrelsens förslag om inackorderingshem för döva framgår att såväl

kommunförbunden som åldringsvårdsutredningen betvivlat behovet av ytterligare hem för döva. Tillräckliga skäl synes därför såsom departementschefen funnit inte föreligga för ett genomförande av styrelsens förslag. De utvägar, som departementschefen i stället anvisat för att tillgodose ett ökat vårdbehov, föranleder ingen erinran från utskottets sida. Då vidare anslagsberäkningen synes böra godtas, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 000 kronor.

20:o) **Bidrag till utbildning av föreståndare vid ålderdomshem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 37 och 38), vilket innebär en anslagshöjning med 8 600 kronor i anledning av ökade utbildningskostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till utbildning av föreståndare vid ålderdomshem* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 53 600 kronor.

21:o) **Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 39), vilket innebär oförändrad medelsanvisning hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

22:o) **Allmänna barnbidrag.** Kungl. Maj:t har (punkt 22, s. 39—42) föreslagit riksdagen att till Allmänna barnbidrag för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 527 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

1954 års familjeutredning har i september 1955 avlämnat ett belänkande om samhället och barnfamiljerna (SOU 1955: 29). Utredningen har gjort en inventering av de familjepolitiska åtgärderna och bl. a. presenterat ett omfattande siffermaterial som belyser barnfamiljernas ekonomiska läge. Vidare har utredningen diskuterat olika möjligheter att förverkliga vad den kallar en intensifierad familjepolitik. Självfallet har utredningen därvid ägnat särskild uppmärksamhet åt de allmänna barnbidragen, men även en rad andra samhällsåtgärder som tar sikte på barnfamiljerna har granskats i detta sammanhang. Då utredningen inte haft i uppdrag att lägga fram konkreta förslag till ändringar i de olika familjepolitiska åtgärdernas utformning, har den i stället gett anvisningar på olika utvägar att lösa föreliggande problem och inte gjort några mera bestämda rekommendationer annat än på enstaka punkter.

Föredragande statsrådet anför att familjeutredningens betänkande f. n. är föremål för remissbehandling. När denna avslutats, måste det frambragta materialet underkastas en ingående prövning. Statsrådet räknar inte med att ifrågavarande material kan läggas till grund för förslag till 1956 års riksdag. I det följande föreslås medelsförstärkningar på vissa punkter, främst för den halvöppna barnavården. Dessa förbättringar rubbar enligt statsrådet inte förutsättningarna för en avvägning sedermera av de familjepolitiska åtgärderna på grundval av familjeutredningens betänkande. I fråga om de allmänna barnbidragens belopp anses alltså inte f. n. förutsättningar föreligga för ett ställningstagande.

Socialstyrelsens anslagsberäkning för nästa budgetår godtages.

I en inom andra kammaren av herr *Lundberg* väckt motion (II: 120) hemställes, att riksdagen måtte besluta att ett provisoriskt tillägg av 60 kr. per år och barn skall utgå å de allmänna barnbidragen från den 1 juli 1956 och att till Allmänna barnbidrag för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 635 miljoner kronor.

Beträffande den närmare motiveringen för yrkandena hänvisas till motionen.

Utskottet. Såsom framgår av vad föredragande statsrådet anført beräknas några förslag i anledning av familjeutredningens betänkande om samhället och barnfamiljerna icke kunna föreläggas 1956 års riksdag. En särskild beredning har numera tillkallats med uppdrag att inom socialdepartementet genomgå de familjepolitiska spörsmål, som aktualiserats av utredningen och i remissyttrandena. Enligt direktiven för beredningen skall dess arbete bedrivas med skyndsamhet och resultaten redovisas i sådan tid, att förslag på familjepolitikens område kan framläggas till 1957 års riksdag.

Utskottet utgår från att det pågående utredningsarbetet och därav föranledda förslag skall klarlägga förutsättningarna för och möjliggöra en ur barnfamiljernas synpunkt tillfredsställande avvägning av olika familjepolitiska åtgärder.

Vad särskilt gäller de allmänna barnbidragen, vilka i nämnda sammanhang tilldrar sig den största uppmärksamheten, yrkas i motionen II: 120 att riksdagen som ett provisorium i år beslutar ett generellt tillägg till de nuvarande bidragen samt anvisar medel härför. Enligt utskottets mening skulle ett bifall till detta yrkande innebära ett föregripande av den pågående allmänna översynen av föreliggande förslag på familjepolitikens område och Kungl. Maj:ts i anledning därav kommande förslag. Utskottet avstyrker därför motionen.

Under återopande härav får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 120 till *Allmänna barnbidrag* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 527 000 000 kronor.

23:o) **Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 42 och 43), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 260 000 kronor på grund av utgiftsökningar hos postverket, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 260 000 kronor.

24:o) **Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 43 och 44), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 5 500 000 kronor.

25:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 44 och 45), vilket i fråga om medelsanvisningen innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva, att statsbidrag till uppförande eller inrättande av barnhem under budgetåret 1956/57 beviljas med högst 1 250 000 kronor;

b) till *Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor.

26:o) **Bidrag till driften av barnhem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 45 och 46), vilket innebär en anslagsminskning med 200 000 kronor i anslutning till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av barnhem* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

27:o) **Bidrag till utbildning av föreståndare vid barnhem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 47 och 48), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 3 800 kronor i anledning av ökade utgifter för löner och omkostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till utbildning av föreståndare vid barnhem* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 45 100 kronor.

28:o) **Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård.** Kungl. Maj:t har (punkt 28, s. 48—51) föreslagit riksdagen att till Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 3 650 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 050 000 kronor. Vid utgången av budgetåret 1954/55 fanns å anslaget en reservation av 209 835 kronor.

I sitt betänkande om samhället och barnfamiljerna har 1954 års familjeutredning lämnat vissa uppgifter om tillgång och efterfrågan på platser vid institutioner för halvöppen barnavård. Vid kommunala och av kommunerna understödda institutioner ökade platsantalet mellan åren 1950 och 1954 från ca 30 500 till ca 37 900. Den 1 oktober 1954 fanns i avrundade tal 10 100 platser vid daghem, 2 500 vid eftermiddagshem och 25 300 vid lekskolor. På grund av platsbrist måste ett stort antal barn avvisas från daghem och lekskolor. Familjeutredningen har rekommenderat olika åtgärder beträffande ifrågavarande verksamhet, bl. a. ökat statligt stöd för att stimulera kommunerna till fortsatt utbyggnad.

Av de 795 institutioner, för vilka statsbidrag söks för innevarande budgetår, var 186 daghem och eftermiddagshem — fristående eller kombinerade med varandra — samt 475 separata lekskolor och 134 lekskolor i kombination med någon annan institution för halvöppen barnavård. För nästa budgetår räknar socialstyrelsen med ett tillskott av c:a 75 institutioner. Ökningen väntas till övervägande del komma på lekskolorna.

Med hänsyn till de kostnadsstegringar som ägt rum sedan år 1943, då de nuvarande statsbidragsbeloppen i huvudsak fastställdes, har socialstyrelsen vid flera tillfällen påyrkat höjningar av statsbidragen. Styrelsens yrkanden har avvisats under hänvisning till att gällande grunder för statsbidragen inte borde rubbas, innan man tagit ställning till allmänna statsbidragsutredningens förslag. Under hänvisning till att statsbidragen på grund av kostnadsstegringarna med tiden kommit att täcka en allt mindre del av kommunernas utgifter för dessa institutioner uttalar föredragande statsrådet att en viss höjning av statsbidragen nu bör komma till stånd utan att resultatet av statsbidragsutredningens arbete avvaktas.

I rådande läge kan statsrådet emellertid inte tillstyrka en allmän höjning av ifrågavarande bidrag. Med hänsyn till den nuvarande situationen på arbetsmarknaden, vilken bl. a. präglas av att kvinnor med småbarn i växande utsträckning stannar kvar eller söker sig ut i förvärvslivet, avses i första

hand daghemmen böra komma i åtnjutande av ett ökat stöd. Mellan de båda senaste folkräkningarna har sålunda antalet gifta förvärvsarbetande kvinnor ökat med 55 %. Antalet barn, som måst avvisas från daghemmen på grund av platsbrist, uppgår samtidigt till hela 50 % av platsantalet. Detta gör det synnerligen önskvärt att daghemsverksamheten vidgas för att möta hemmens och arbetsmarknadens behov av heldagsvård för barn till förvärvsarbetande mödrar. Någon skillnad i den allmänna värdesättningen av daghem och förskolor innebär detta icke. Med det statsfinansiella utrymme, som stått till buds, har det endast varit möjligt att förstärka en del av statsstödet till institutioner för halvöppen barnavård. Därvid har institutioner med heldagsvård givits företräde.

Beträffande statsbidragen till de här berörda institutionerna förordar statsrådet sålunda, att kostbidraget — som i huvudsak utgår till daghemmen — höjes med 40 % och att lönebidraget såvitt angår personal vid daghem höjes i ungefär samma utsträckning eller till de av socialstyrelsen föreslagna beloppen. Med daghemmen torde eftermiddagshemmen böra likställas i detta hänseende. I de fall då daghem eller eftermiddagshem förekommer i kombination med lekskolor bör det högre statsbidraget utgå för sådan personal som har sitt huvudsakliga arbete förlagt till dag- eller eftermiddagshemmet.

Medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår uppskattas till 3 855 000 kronor, vilket innebär en ökning med 805 000 kronor. Med hänsyn till befintlig reservation uppföres anslaget med 3 650 000 kronor.

I en inom andra kammaren av herrar *Malmberg* i Skövde och *Dahlén* väckt motion (II: 492) hemställes, såvitt nu är i fråga, att anslaget till Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård måtte höjas från av Kungl. Maj:t föreslagna 3 650 000 kronor till 4 210 000 kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Utskottet har i förevarande sammanhang till behandling förehaft jämväl den redogörelse för iakttagelser rörande ifrågakvarande bidragsverksamhet, som riksdagens år 1955 församlade revisorer lämnat under § 11 i sin berättelse. Revisorerna har därvid uttalat bl. a. följande.

Till att börja med må framhållas att revisorerna funnit de bestämmelser av olika slag som utfärdats i ämnet svåröverskådliga; till detta intryck bidrager icke minst det förhållandet, att de uppdelats på ett flertal olika författningar. Därtill kommer att kungörelsen i visst hänseende är missvisande. I denna angives sålunda att anstalt för halvöppen barnavård skall vara anordnad enligt någon i kungörelsen angiven form. Här upptages emellertid icke jordbruksdaghem; föreskrifterna härom äro i stället intagna i en särskild anvisning. — Samtliga här avsedda bestämmelser böra enligt revisorernas mening göras till föremål för en översyn, som bl. a. bör syfta till förtydliganden och förenklingar.

Den genomgång, som skett av vissa ansökningsärenden avseende budget-åren 1950/51—1953/54, ger revisorerna anledning att ytterligare framhålla, att det på grundval av de för revisorerna redovisade handlingarna knappast varit möjligt att bilda sig en säker uppfattning om huruvida styrelsens beslut varit tillräckligt motiverade; särskilt gäller detta fall, då statsbidrag vägrats på grund av att personalen icke uppfyllt uppställda krav på viss kompetens. Aktmaterialet synes sålunda i vissa hänseenden ofullständigt; besluten torde därför vara grundade även på upplysningar under hand samt iakttagelser, som gjorts vid inspektioner. Revisorerna förbise icke svårigheterna för styrelsen att i vissa fall erhålla kompletta ansökningar men vilja det oaktat framhålla önskvärdheten av att till grund för besluten läggas fullständiga handlingar. — Enligt anvisningarna till socialstyrelsens kungörelse i ämnet vill det synas, som om undantag i fråga om den föreskrivna utbildningen för den inom den halvöppna barnavården sysselsatta personalen varit avsedda att medgivnas endast i de fall, då vid tidpunkten för statsbidragsbestämmelsernas ikraftträdande en för sitt arbete väl skickad föreståndarinna redan fanns vid en institution, vilken ansågs värd att stödjas från det allmännas sida. De formella meriterna böra emellertid enligt revisorernas uppfattning icke övervärderas. Dispens bör därför även i fortsättningen meddelas personal, som icke har föreskriven utbildning men det oaktat anses lämplig för sin uppgift.

Socialstyrelsen har icke kunnat godkänna en lekskolelokal i kvarteret Åran i Luleå för permanent lekskoleverksamhet på grund av lokalens belägenhet i förhållande till omgivande marknivå. Den kunde däremot godkännas såsom ett provisorium under förutsättning att planer föreläge på att ersätta den med fullt godkännbara lokaler inom viss begränsad tid, dock högst för en tid av två år. Till två lekskolor i Malmö, som drivas av Malmö kommunala bostadsaktiebolag, samt till en lekskola i samma stad, vars huvudman är Slottsstadens församling, har styrelsen ansett sig kunna bevilja statsbidrag, först sedan sökandena kunnat utlova, att lokalerna skola ersättas med andra, som av socialstyrelsen kunna godkännas för permanent lekskoleverksamhet. Jämväl dessa lekskolors nuvarande lokaler äro belägna under marknivå. Från socialstyrelsens sida har uppgivits, att styrelsen vid sitt ställningstagande bl. a. beaktat, att bestämmelserna i ämnet utfärdats efter rekommendation av medicinalstyrelsen samt att barnens hälsa sättes i fara, om för lekskolor utnyttjas lokaler, vilka icke äro helt belägna över markytan. Anledningen till att det såsom villkor för att statsbidrag provisoriskt skall kunna utgå föreskrives, att fullt godtagbara lokaler skola anskaffas inom viss kortare tid anges vara, att socialstyrelsen anser sig kunna räkna med att intresset hos vederbörande huvudmän för att erhålla statsbidrag även för framtiden skall vara så starkt, att de skola finna det angeläget att medverka till att helt ändamålsenliga lokaler anskaffas.

Enligt revisorernas mening har den halvöppna barnavården en viktig funktion att fylla i olika hänseenden. Här må allenast erinras om betydelsen av att mödrar kunna frigöras från hemmen för att tillgodose den allmänna arbetsmarknadens behov av arbetskraft. Vad lekskolorna angår giva dessa barnen tillfälle till utvecklingsfrämjande lek och sysselsättning. Det är självfallet, att vissa minimikrav böra gälla beträffande lokalernas och även personalens standard. Statsmakterna ha emellertid i betraktande av det ekonomiska läget manat till återhållsamhet i fråga om

investeringar för både offentliga och enskilda behov. På grund härav och då efterfrågan på platser inom lekskolorna är så stor, att icke på långt när alla barn, som önska besöka dylika skolor, kunna beredas möjligheter därtill, är det av vikt, att de statsbidragsvillkor, som gälla angående lokalernas belägenhet, utrustning m. m., icke göras strängare än vad som kan anses oundgängligt.

Med dessa allmänna synpunkter för ögonen kunna revisorerna icke finna den **ståndpunkt** socialstyrelsen ansett sig böra intaga i förut relaterade fall tillräckligt motiverad. Revisorerna ha avlagt besök i samtliga ifrågasvarande lokaler; såvitt därvid kunnat konstateras äro ljusförhållandena i stort sett utmärkta, samtidigt som lokalerna äro lämpligt inredda och i alla väsentliga avseenden fylla höga byggnadstekniska krav. Några avgörande bevis för att menliga följder ur hälsosynpunkt skulle följa med användningen av dessa lokaler torde icke finnas. Framhållas må att stadsläkaren i Malmö — som är docent i hygien vid Lunds universitet — enligt uppgift från barnavårdsnämnden i Malmö godkänt lokalerna i denna stad för deras nuvarande ändamål. Det vill med hänsyn till de iakttagelser som gjorts i dessa fall synas revisorerna, som om socialstyrelsen fäster för stor vikt vid att för lekskola avsedda lokaler äro belägna helt ovan markytan. Enligt revisorernas mening bör dessas läge i förhållande till marknivån icke bedömas isolerat utan i sammanhang med lokalernas allmänna standard. planlösning m. m.; helhetsbilden synes med andra ord böra vara avgörande.

Socialstyrelsens uppfattning i dessa fall synes även anmärkningsvärd mot bakgrunden av att styrelsen såsom lek- och hobbyrum godkänt lokaler, belägna mer än en meter under marknivån i ett upptagningshem i Lund, där barn ofta vistas avsevärt längre tid än vad fallet kan bli i en lekskola. Det må tilläggas, att revisorerna funnit även lokalerna i Lund fullt ändamålsenliga.

Därest de av socialstyrelsen åberopade hälsoskälerna böra tillmätas avgörande betydelse, vill det synas, som om lokalerna ej böra godkännas ens som provisorier. Revisorerna förutsätta emellertid, att socialstyrelsen vid sitt ställningstagande i dessa ärenden ansett, att lokalerna utan några egentliga vådor för barnen skulle kunna användas under provisorietiden. Denna tid torde — enligt vad revisorerna inhämtat — i Malmö icke komma att understiga fem år. Därest detta kan ske, bör det emellertid vara möjligt att även för framtiden utnyttja lokalerna, då barnen i allmänhet torde besöka en lekskola under högst två—tre år.

Då socialstyrelsen såsom villkor för att lokaler skola kunna godkännas såsom provisorier föreskrivit, att dessa skola ersättas med fullt godkännbara lokaler inom kortare tid — enligt socialstyrelsens beslut beträffande lekskolan i Luleå skulle lokalen där kunna godkännas som ett provisorium under förutsättning, att planer föreläge på att ersätta densamma med andra lokaler inom viss, begränsad tid, dock högst för en tid av två år — vill det förefalla, som om styrelsen icke tagit tillräcklig hänsyn till ekonomiska realiteter. De områden, i vilka förevarande lekskolor äro belägna, äro f. ö. nära nog fullbyggda; det torde nu icke vara möjligt att utan betydande kostnader anskaffa lokaler, som ur socialstyrelsens synpunkter äro fullt godtagbara. Erinras må att Malmö kommunala bostadsaktiebolag uppskattat kostnaderna för en nybyggnad till 65 000—110 000 kronor för varje lekskola.

Framhållas må slutligen att utöver vad som framgår av det föregående från revisorernas sida ställning icke tagits till av socialstyrelsen under ifrågavarande tidsperiod meddelade beslut rörande statsbidrag till institutioner inom den halvöppna barnavården. Iakttagelserna rörande de här omnämnda ärendena giva emellertid revisorerna anledning uttala, att styrelsen med varsamhet och med beaktande av omständigheterna i de särskilda fallen bör tillämpa de uppställda villkoren för åtnjutande av statsbidrag och att dessa böra underkastas en fortlöpande översyn, så att de följa utvecklingen på bl. a. det byggnadstekniska området.

Över revisorernas uttalande har yttranden avgivits av socialstyrelsen, medicinalstyrelsen och statskontoret.

Utskottet tillstyrker av skäl som anföres i propositionen att statsbidragen till daghemmen höjes i föreslagen omfattning.

Däremot anser utskottet att den i motionen II: 492 väckta frågan om en allmän höjning av bidragen till institutionerna för den halvöppna barnavården bör anstå i avvaktan på resultatet av det pågående utredningsarbetet på familjepolitikens område och av statsbidragsutredningens arbete. Anslaget synes därför böra uppföras med det av Kungl. Maj:t äskade beloppet.

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen har riksdagens revisorer uttalat sig om bl. a. behovet av ett förtydligande och förenklande av statsbidragsbestämmelserna rörande den halvöppna barnavården samt önskvärdheten av ett såvitt möjligt fullständigt aktmaterial rörande framställningar om dispens från föreskriven utbildning. Särskild uppmärksamhet har revisorerna emellertid ägnat åt socialstyrelsens handläggning av vissa framställningar om godkännande av lokaler för lekskolor oaktat golven i lokalerna var belägna något under marknivån. Som villkor för statsbidrag hade styrelsen i dessa fall föreskrivit, att lokalerna i fråga inom viss tidsfrist skulle ersättas med lokaler helt belägna ovan marknivån.

Beträffande sistnämnda grupp av ärenden önskar utskottet uttala, att som en allmän princip bör fortfarande gälla att lokalerna bör uppfylla de minimikrav i fråga om hygien som gäller för skollokaler. Härav föranledda statsbidragsbestämmelser bör emellertid såsom revisorerna har framhållit och i likhet med vad som är fallet beträffande sistnämnda lokaler tillämpas med beaktande av det allmänna ekonomiska läget och omständigheterna i de särskilda fallen, icke minst behovet av en utvidgning av lekskoleverksamheten, samt under iakttagande av att bestämmelserna underkastas en fortlöpande översyn med hänsyn till utvecklingen bl. a. på det byggnadstekniska området.

Beträffande övriga av revisorerna behandlade frågor har socialstyrelsen i sitt yttrande i allt väsentligt tillmötesgått revisorernas synpunkter, varför utskottet inte funnit särskilt uttalande i dessa frågor påkallat.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 492, såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 3 650 000 kronor;

II. i anledning av riksdagens revisorers förevarande uttalande i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört.

29:o) **Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 29, s. 51—54) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 381 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 288 600 kronor.

Förskoleseminariernas ekonomi har försämrats. Driftkostnaderna för de sju seminarierna uppgick under senaste räkenskapsår till ca 650 000 kronor; i statsbidrag utgick ca 285 000 kronor varjämte seminarierna hade egna inkomster, främst av elevavgifter, till ett belopp av ca 145 000 kronor. Skillnaden mellan utgifterna och inkomsterna uppgick sålunda till ca 220 000 kronor. För de olika seminarierna var underskotten lägst ca 10 000 kronor och högst ca 50 000 kronor. Underskotten har för seminarierna i Norrköping, Örebro, Luleå och Göteborg täckts av vederbörande kommuner, vilka driver seminarierna, och för de övriga tre delvis av de kommuner där de är belägna, d. v. s. Stockholm och Uppsala, och delvis av de enskilda sammanslutningar vilka står som huvudmän för dessa seminarier. För seminariet i Uppsala har dock underskottet inte täckts i sin helhet, vilket har lett till att seminariet häftar i skuld till personal för löner med ca 4 500 kronor.

Socialstyrelsen har föreslagit höjningar av statsbidraget i avvaktan på en av styrelsen förebådad utredning om förskoleseminariernas förstatligande och räknat med ett ökat medelsbehov av drygt 284 000 kronor under detta anslag för nästa budgetår. Även 1954 års familjeutredning har i sitt betänkande om samhället och barnfamiljerna uttalat sig för ett förstatligande av förskoleseminarierna efter en kompletterande utredning, vilken borde avse seminariernas mål, undervisning och organisation samt utbyggnadsbehov. Som ett provisorium har utredningen förordat statsbidragshöjningar — vilka i några avseenden går längre än de av socialstyrelsen föreslagna — i syfte att sanera seminariernas ekonomi och ge dem möjligheter till vissa reformer av undervisningen.

För egen del anser föredragande statsrådet den ekonomiska situationen vara så ansträngd framför allt för vissa seminarier, att ett ökat statligt stöd är påkallat. Statsbidragshöjningen bör utformas så, att den kommer att innebära en realförstärkning av seminariernas ekonomi. Av den bidragsökning som föreslagits av socialstyrelsen utgör drygt 93 000 kronor — avseende lön åt rektor och föreståndarinna, arvoden för lektioner och föreläsningar samt ersättning för nuvarande friplatser — direkta tillskott till seminariernas inkomster, under det att återstoden inte medför någon förbättring av deras ekonomiska ställning. Statsrådet anser sig i huvudsak kunna biträda styrelsens förslag i förstnämnda hänseende. Sålunda bör statens bidrag till avlönande av rektor och praktikföreståndarinna höjas från 2 800 till 3 000 kronor för envar vid enkelseminarium och från 4 200 till 4 500 kronor för envar vid dubbelseminarium. Vidare bör bidraget till lektioner och föreläsningar, som nu är maximerat till 15 000 kronor vid enkel- och 20 000 kronor vid dubbelseminarium, få utgå med högst 24 000 resp. 32 000 kronor, varvid staten bör betala hela kostnaden för lektions- och föreläsningens arvoden; dessa bör motsvara de timbelopp, som hittills utgjort underlag för bidragsberäkningen, ökade med ca 8 % såvitt angår lektionsarvodena. För att uppfylla gällande villkor för statsbidrag håller nu de sex enkelseminarierna 10 friplatser var och dubbelseminariet i Göteborg 20 sådana platser. För varje friplats går seminarierna förlustiga 300 kronor i terminsavgifter. Det anses rimligt, att staten bidrar med ett häremot svarande belopp, d. v. s. med inalles 3 000 kronor för enkel- och 6 000 kronor för dubbelseminarium.

De förordade bidragshöjningarna drar en årlig kostnad av 93 000 kronor och innebär en förstärkning av statsbidraget till varje enkelseminarium med 12 400 kronor och till dubbelseminariet i Göteborg med 18 600 kronor.

Någon medelsanvisning till kurser eller konferenser kan inte tillstyrkas. Socialstyrelsen bör emellertid efter Kungl. Maj:ts medgivande få använda den på anslaget befintliga reservationen till anordnande av fortbildningskurser för forskollärare.

Medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår uppskattas till (288 600 + 93 000) 381 600 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått följande motioner, nämligen

dels den under föregående punkt nämnda, av herrar *Malmborg* i Skövde och *Dahlén* väckta motionen II: 492, vari, såvitt nu är i fråga, hemställes, att anslaget till Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården m. m. måtte höjas från av Kungl. Maj:t föreslagna 381 000 kronor till 573 000 kronor,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sunne* (I: 103) och den andra inom andra kammaren av fru *Andrén* och fru *Sjöstrand* (II: 101), i vilka motioner hemställles, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning angående förskoleseminariernas förstatligande.

Angående motiveringarna för nämnda yrkanden hänvisas till motionerna II: 492 och II: 101.

Utskottet. I avvaktan på resultatet av den av socialstyrelsen förutskickade utredningen om förskoleseminariernas förstatligande samt av det pågående utredningsarbetet på familjepolitikens område anser sig utskottet icke böra förordna att driftbidragen till seminarierna höjes utöver vad som innefattas i Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet avstyrker sålunda yrkandet i motionen II: 492 om ytterligare medelsanvisning för ändamålet.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet jämväl det i motionerna I: 103 och II: 101 framställda utredningsyrkandet beträffande förskoleseminariernas förstatligande.

Under återopande härav hemställer utskottet,

I. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 492, såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 381 000 kronor;

II. att motionerna I: 103 och II: 101 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

30:o) **Ferieresor för barn.** Kungl. Maj:t har (punkt 30, s. 55—57) föreslagit riksdagen att dels godkänna av föredragande statsrådet förordad ändring i bestämmelserna rörande ferieresor för barn, dels ock till Ferieresor för barn för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 400 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

Föredragande statsrådet anför, att 1954 års familjeutredning i sitt betänkande diskuterat vissa delvis ganska vittsyftande projekt beträffande ferieresorna för barn, och att utredningens överväganden på denna punkt får bedömas framdeles i samband med granskningen av utredningsmaterialet i dess helhet. Reseverksamheten bör därför, bortsett från viss jämkning av inkomstgränsen, tills vidare fortgå enligt hittills tillämpade riktlinjer.

När statens stöd åt barn- och husmodersresorna utformades år 1946, var tanken att den som hade en inkomst som låg något ovanför den genom-

snittliga industriarbetarlönen i högsta ortsgruppen skulle kunna komma i åtnjutande av reseförmånerna. Ifrågavarande medellön torde år 1954 ha uppgått till närmare 11 000 kronor. Mot en beskattningsbar inkomst av 5 200 kronor, som sedan år 1953 utgör inkomstgränsen, svarar — även med beaktande av den höjning som ortsavdragsreformen inneburit — en faktisk årsinkomst som inte torde överstiga ungefär 10 500 kronor i högsta ortsgruppen. För att reseförmånerna skall kunna komma alla dem till godo för vilka de är avsedda bör inkomstgränsen jämkas uppåt, lämpligen till 5 700 kronor. Ändringen bör träda i kraft den 1 maj 1956. Med hänsyn till medelförbrukningen under budgetåret 1954/55 anses ingen anslagsuppräknig erforderlig.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ragnar Bergh* (I: 183) och den andra inom andra kammaren av herr *Dickson* (II: 353), i vilka motioner, såvitt nu är i fråga, hemställes, att riksdagen måtte avslå föredragandens förslag om ändring i statsbidragsbestämmelserna rörande ferieresor för barn samt till ferieresor för barn för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Andersson* (I: 184) och den andra inom andra kammaren av fru *Boman* och fröken *Karlsson* (II: 350), i vilka motioner, såvitt nu är i fråga, hemställes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en allmän översyn av bestämmelserna för erhållande av bidrag till fria resor för barn.

Angående motiveringarna för nämnda yrkanden hänvisas till motionerna I: 183 och II: 350.

Utskottet. I avvaktan på resultatet av det pågående utredningsarbetet på familjepolitikens område, vilket utskottet närmare redovisat i det föregående under punkten 22, synes reseverksamheten med den jämkning i fråga om inkomstgränsen som föreslagits i propositionen böra fortgå enligt nuvarande bestämmelser. Under hänvisning till det anförda avstyrker utskottet förevarande motionsyrkanden.

Under återopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. avslå i motionerna I: 184 och II: 350 framställt yrkande om översyn av bestämmelserna rörande ferieresor för barn;

II. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 183 och II: 353, såvitt nu är i fråga, godkänna i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari

1956 förordad ändring i bestämmelserna rörande ferieresor för barn;

III. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 183 och II: 353, såvitt de berör anslagsberäkningen, till *Ferieresor för barn* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 400 000 kronor.

31:o) **Ferieresor för husmödrar.** Kungl. Maj:t har (punkt 31, s. 57 och 58) föreslagit riksdagen att dels godkänna av föredragande statsrådet förordad ändring i bestämmelserna rörande ferieresor för husmödrar, dels ock till *Ferieresor för husmödrar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 140 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 140 000 kronor.

För husmödrars ferieresor gäller samma inkomstgräns som i fråga om ferieresor för barn eller 5 200 kronor beskattningsbar inkomst. Under nästföregående punkt har föredragande statsrådet förordat, att inkomstgränsen för ferieresorna för barn skall höjas till 5 700 kronor fr. o. m. den 1 maj 1956. Höjningen av inkomstgränsen föreslås gälla även beträffande ferieresorna för husmödrar. Någon uppräknig av anslaget anses inte behövlig.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft jämväl de under föregående punkt nämnda motionerna, nämligen

dels de likalydande motionerna I: 183 och II: 353, i vilka motioner, såvitt nu är i fråga, hemställes, att riksdagen måtte avslå föredragandens förslag om ändring i statsbidragsbestämmelserna rörande ferieresor för husmödrar,

dels ock de likalydande motionerna I: 184 och II: 350, i vilka motioner, såvitt nu är i fråga, hemställes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en allmän översyn av bestämmelserna för erhållande av bidrag till fria resor för husmödrar.

Utskottet. Av samma skäl som anförts under föregående punkt avstyrker utskottet nu förevarande motionsyrkanden. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet alltså,

att riksdagen må

I. avslå i motionerna I: 184 och II: 350 framställt yrkande om översyn av bestämmelserna rörande ferieresor för husmödrar;

II. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 183 och II: 353, såvitt nu är i fråga, godkänna i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari

1956 förordad ändring i bestämmelserna rörande ferieresor för husmödrar;

III. till *Ferieresor för husmödrar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 140 000 kronor.

32:o) **Bidrag till driften av semesterhem.** Kungl. Maj:t har (punkt 32, s. 58 och 59) föreslagit riksdagen att till Bidrag till driften av semesterhem för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 540 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 560 000 kronor.

Socialstyrelsens förslag om höjning av driftbidraget från 2 kronor 50 öre till 3 kronor per gästtag kan föredragande statsrådet inte biträda. Anslaget anses med hänsyn till belastningen under budgetåret 1954/55 kunna nedsättas till 540 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Carlqvist m. fl.* (I: 64) och den andra inom andra kammaren av fru *Ericsson i Luleå m. fl.* (II: 131), i vilka motioner hemställes, att riksdagen ville dels besluta att det statliga driftbidraget till semesterhemmen för husmödrar höjes från 2 kronor 50 öre till 3 kronor för gäst och dag och att som förutsättning härför skall gälla att bidrag från landsting och stad, som ej deltagar i landsting, eller annan kommun lämnas med minst 2 kronor för gäst och dag, dels ock till Bidrag till driften av semesterhem för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag om 670 000 kronor,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Jacobsson* och fru *Hamrin-Thorell* (I: 66) och den andra inom andra kammaren av fru *Sjöstrand m. fl.* (II: 127), i vilka motioner, såvitt nu är i fråga, hemställes, att riksdagen måtte besluta att en allmän översyn företages av de nuvarande semesterhemmens framtida användning och organisation,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Axel Jansson* och *Lindahl* (I: 187) och den andra inom andra kammaren av fru *Renström-Ingenäs m. fl.* (II: 352), i vilka motioner hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära att förslag snarast förelägges riksdagen om att manliga folkpensionärer skall erhålla statsbidrag för resor till och vistelse på semesterhem vintertiden efter samma regler, som nu gäller för kvinnliga folkpensionärer.

Angående motiveringarna för nämnda yrkanden hänvisas till motionerna II: 131, II: 127 och II: 352.

Utskottet. Under hänvisning till det pågående utredningsarbetet på familjepolitikens område är utskottet icke berett tillstyrka förslaget i motionerna I: 64 och II: 131 om en höjning av driftbidragen till semesterhemmen eller yrkandet i motionerna I: 66 och II: 127 om en allmän översyn av semesterhemsinstitutionen.

Det i motionerna I: 187 och II: 352 framlagda förslaget om statsbidrag åt manliga folkpensionärer för semesterhemsvistelse anser utskottet böra närmare prövas i anslutning till bl. a. åldringsvårdsutredningens förslag. Utskottet avstyrker därför motionerna.

Under återopande härav får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må

I. avslå i motionerna I: 66 och II: 127 framställt yrkande om en allmän översyn av semesterhemsinstitutionen;

II. avslå motionerna I: 187 och II: 352;

III. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 64 och II: 131 till *Bidrag till driften av semesterhem* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 540 000 kronor.

33:o) **Stipendier för underlättande av husmoderssemester.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 59), vilket innebär oförändrat anslog, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Stipendier för underlättande av husmoderssemester* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

34:o) **Bidrag till driften av barnkolonier m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, s. 60 och 61), vilket innebär en anslagshöjning med 100 000 kronor för att möjliggöra en ökning av verksamheten, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av barnkolonier m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 1 700 000 kronor.

35:o) **Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 35, s. 61—72) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, som för anledes av vad departementschefen förordad, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57,

dels ock till Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 5 290 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 4 739 000 kronor.

Beträffande de av riksdagen begärda utredningarna om anordnande av viss sjömansutbildning vid ungdomsvårdsskolorna anmäler departementschefen, att utbildning av skeppskoekar väntas komma till stånd i maj 1956 vid Fagared och att socialstyrelsen avser att under våren 1956 lägga fram förslag om utbildning av däckspersonal inom organisationens ram.

Departementschefen anmäler därjämte att barnavårdskommittén nyligen avlämnat ett betänkande om utredningshem (SOU 1955: 37), vari bl. a. föreslås, att dylika hem skall upprättas i anslutning till fyra ungdomsvårdsskolor. Vidare har riksåklagarämbetet i skrivelse den 30 november 1955 hemställt om vissa provisoriska åtgärder för att på annat sätt än genom häktning hindra unga lagöverträdare från att begå nya brott under utredningstiden och under den väntetid, som kan uppkomma efter det att samhällsreaktionen bestämts och tills plats kan beredas den unge på ungdomsvårdsskola. Dessa förslag är f. n. föremål för remissbehandling.

Beträffande platsbehovet vid ungdomsvårdsskolorna har situationen under den senaste tiden kännetecknats av ett ökat tryck på yrkesskolorna — särskilt på de båda specialskolorna, Lövsta för pojkar och Ryagården för flickor — medan efterfrågan på elevplatser vid skolhemmen varit av mindre omfattning; ett inte obetydligt antal platser har stått tomma vid skolhemmen. Med anledning av dessa förhållanden har vissa åtgärder redan vidtagits för att öka kapaciteten hos yrkesskolorna. Vidare har verksamheten vid Gräskärns skolhem omlagts så att även yngre yrkesskoleelever mottages vid denna skola. Vid Fagared och Johannisberg kommer, sedan pågående byggnadsarbeten avslutats under innevarande budgetår, ytterligare ett antal platser att stå till förfogande för yrkesskoleelever. Medräknas de i det följande föreslagna specialavdelningarna vid Fagared och Ryagården beräknas dessa olika åtgärder resultera i att ungdomsvårdsskolorna kan ta emot ännu ett 80-tal elever tillhörande yrkesskoleklientelet.

För att sätta Hammargården i funktionsdugligt skick efter den brand som inträffat vid skolan har medel numera anvisats av riksdagen på tilläggsstat. Därigenom kommer skolan att avses för 26 elever mot 40 före branden. Reduceras elevantalet på detta sätt, kan personalen enligt departementschefen minskas med sex tjänster, nämligen två av de fyra folkskollärartjänsterna i Ce 21, vidare en befattning som hantverkare i Ce 12, en som vårdare i Ce 12 och två som ekonomibiträde i Ce 6. Å andra sidan bör en tjänst tillkomma för en av de båda elevförläggningarna; härför bör avses en biträdande husföreståndare i Ce 13. Förslaget i fråga om personalutrustningen vid Hammargården innebär således en nettominskning med fem tjänster och leder till en kostnadsminskning av 50 028 kronor.

Vid behandlingen i föl av ungdomsvårdsskoleutredningens slutbetänkande bedömdes personalbehovet vid ungdomsvårdsskolorna sålunda, att en förstärkning av hela organisationen med ca 20 tjänster vore erforderlig, av vilka tjänster sju föreslogs inrättade under innevarande budgetår (V ht 1955 s. 94). Departementschefen föreslår, att organisationen förstärkes med ytterligare sju tjänster under nästa budgetår. Inberäknat de fem tjänster som frigöres från Hammargården bör alltså tolv tjänster inrättas. Från denna utgångspunkt bedömes de av socialstyrelsen föreslagna personalförstärkningarna vid skolorna.

Departementschefen instämmer i vad socialstyrelsen anfört om behovet av en intensivare eftervård av Lövstaeleverna, som från olika synpunkter är det mest svårbehandlade av ungdomsvårdsskolornas klientel. För detta ändamål bör en assistenttjänst i Ce 23 inrättas vid Lövsta för en kostnad av 14 676 kronor. Det anses vara naturligt, att assistenten i mån av tid biträder eftervårdskonsulenten i andra distriktet — vilket omfattar delar av Stockholms län samt fem andra län i Mellansverige — i första hand beträffande elever som utskrivits villkorligt från denna skola.

Skolhemsavdelningen vid Lövsta föreslås omorganiserad i enlighet med socialstyrelsens plan. Departementschefen kan dock inte tillstyrka, att de ekonomibiträden som tjänstgör i elevpaviljongerna bytes ut mot vårdare. Däremot anses utbyte böra komma till stånd av en biträdande husföreståndare i Ce 13, vilken blir överflödigt efter omorganisationen, mot en hantverkare i Ce 12; utbytet medför en kostnadsminskning med 324 kronor.

Folåsa bygges nu om efter paviljongsystem. Socialstyrelsens förslag att tillsynspersonalen vid skolan förstärkes med tre biträdande husföreståndare i Ce 13 och två vårdare i Ce 12 godtages. Härför erfordras 46 392 kronor.

I syfte att minska rektorernas arbete med räkenskapsgörömmål har socialstyrelsen föreslagit, att fem bokhållar- och två kanslibiträdesbefattningar inrättas inom ungdomsvårdsskoleorganisationen. Departementschefen delar styrelsens uppfattning att rektorerna såvitt möjligt bör befrias från kamerala sysslor av rutinkaraktär. Särskilda tjänster som bokhållare finns vid tre av de större skolorna. Vid andra skolor kan tillgänglig biträdespersonal i viss utsträckning utnyttjas för motsvarande arbetsuppgifter. I övrigt anser departementschefen att man torde kunna uppnå en inte oväsentlig lättnad i rektorernas administrativa arbetsbörda genom att mot arvode anlita någon bokföringskunnig person i orten eller eljest i skolans närhet för sådana räkenskapsgörömmål som rektorerna lämpligen kan lämna ifrån sig. Han föreslår, att medel anvisas för att i första hand pröva dessa möjligheter, och förordar, att 30 000 kronor beräknas för ändamålet under nästa budgetår.

Beträffande övriga av styrelsen föreslagna personalförstärkingar förordas, att tre tillsynsmannatjänster i Ce 18 inrättas avsedda för Fagared,

Johannisberg och Hornö samt att ytterligare tre vårdartjänster i Ce 12 tillföres organisationen, vilka socialstyrelsen föreslås få disponera för placering vid skolor där de för tillfället bäst behövs. Kostnaderna för dessa sex tjänster uppgår till 61 572 kronor. Vidare förordas en uppräknig av de för vikarier avsedda medlen med 20 000 kronor.

Kostnadsökningen under omräkningsposterna beräknas till 429 202 kronor. Fem vårdartjänster anses böra ordinariesättas.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Wallentheim m. fl.* (I: 406) och den andra inom andra kammaren av fru *Torbrink m. fl.* (II: 487), i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte, med bifall till socialstyrelsens framställning om fem bokhållartjänster i Ce 21 och två kanslibiträdestjänster i Ce 11, för ändamålet, utöver av Kungl. Maj:t begärda 30 000 kronor, anvisa ytterligare 52 980 kronor,

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Sehlstedt* och *Andersson* i Dunker väckt motion (II: 490), vari hemställes, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta att för skolhemmet på Lövsta införes i motionen angiven personalorganisation med husföreståndarinor och vårdare i resp. 13 och 12 lönegraden.

Angående motiveringarna för nämnda yrkanden hänvisas till motionerna I: 406 och II: 490.

Utskottet. Beträffande de av departementschefen omnämnda förslagen från barnavårdskommittén och riksåklagaren rörande åtgärder för att hindra unga lagöverträdare från att begå nya brott under utredningstiden m. m. har utskottet inhämtat att, sedan remissbehandlingen av förslagen numera avslutats, frågan är föremål för Kungl. Maj:ts övervägande. Någon åtgärd från riksdagens sida synes därför icke påkallad.

Av propositionens redogörelse för situationen vid ungdomsskolorna framgår att samtidigt som trycket ökat på yrkesskolorna har beläggningen på skolhemmen nedgått betydligt. Med anledning härav har vissa åtgärder vidtagits för att öka kapaciteten hos yrkesskolorna. Enligt uppgifter som utskottet inhämtat var i slutet av februari detta år ca 50 platser vid skolhemmen icke belagda. Utskottet förutsätter att Kungl. Maj:t följer den fortsatta utvecklingen med uppmärksamhet och tillvaratar de möjligheter att utnyttja befintliga skolhem för yrkesskoleelever som kan yppas.

Utskottet tillstyrker departementschefens förslag att skolhemsavdelningen vid Lövsta omorganiseras i enlighet med socialstyrelsens plan. Vad gäller personalen vid avdelningen har departementschefen icke ansett sig

kunna biträda styrelsens förslag att sex ekonomibiträdestjänster i lönegrad 6 samtidigt utbytes mot vårdartjänster i 12 lönegraden. I motionen II: 490 yrkas bifall till styrelsens förslag under framhållande av bl. a. att det synes anmärkningsvärt att man vid skolor för normala eller mindre svårt störda inför ett system med bl. a. vårdare i 12 lönegraden medan man vid Lövsta, som är avsett för det svåraste klientelet, vill bibehålla en otillräcklig organisation. Utskottet är icke berett att utan närmare utredning om personalens arbetsuppgifter biträda motionärernas förslag men förordar att frågan av Kungl. Maj:t upptas till förnyad prövning.

Vad angår frågan om åtgärder i syfte att minska rektorernas arbete med räkenskapsgåromål delar utskottet departementschefens mening att man i första hand bör pröva möjligheterna att förutom tillgänglig biträdespersonal utnyttja arvodesanställda personer med kunnighet i bokföring. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet det i motionerna I: 406 och II: 487 framställda yrkandet om inrättande av särskilda tjänster för ändamålet.

Mot vad departementschefen i övrigt föreslagit vid anmälan av förevarande anslag har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 406 och II: 487 ävensom II: 490, sistnämnda motion såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1956 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 686 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	122 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	2 448 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 033 200
	Summa kronor 5 290 000 ;

c) till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 5 290 000 kronor.

36:o) **Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 36, s. 73—76) föreslagit riksdagen att till Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Omkostnader för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 590 500 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 396 000 kronor.

Posten till reseersättningar räknas upp med 8 000 kronor till följd av inträdda kostnadsstegringar och för att möjliggöra för personalen att företa tjänsteresor i något ökad omfattning.

Omkostnaderna för skolornas fastigheter har stigit. Till underhåll av byggnader m. m. beräknas ytterligare 50 000 kronor, varjämte bränsleposten höjes med 20 000 kronor. Med hänsyn till telefonkostnaderna ökas delposten till övriga expenser med 10 000 kronor. Posten till hälso- och sjukvård höjes i enlighet med socialstyrelsens förslag med 40 000 kronor.

Mellan socialstyrelsen och stiftelsen Råby räddningsinstitut i dess egenkap av huvudman för Råby yrkesskola har, under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande, träffats ett avtal om tillägg till gällande arrendeavtal; enligt tilläggsavtalet åtar sig stiftelsen att bygga ett personalbostadshus med två lägenheter vilka upplåtes till staten mot en hyra av högst 4 000 kronor om året. Avtalet anses böra godkännas. Departementschefen förordar, att delposten till diverse i anledning härav räknas upp med 4 000 kronor.

Det anses motiverat att ytterligare medel ställes till förfogande för utackordering av ungdomsvårdsskoleelever. Övervakararvodena höjdes i fjol med genomsnittligt ca 50 % till 10 kronor i månaden dock utan att någon medelförstärkning skedde på grund härav. För dessa ändamål bör posten till eftervård och utackordering nu höjas med sammanlagt 74 500 kronor.

Under posten till undervisning, lek och idrott beräknades i fjol bl. a. 20 000 kronor till inköp av viss skolmateriel. Då materielen till ett belopp av ca 12 000 kronor hade karaktär av engångsanskaffningar, bör delposten nu minskas med sistnämnda belopp.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 590 500 kronor.

37:o) **Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 37, s. 77—83) föreslagit riksdagen att till Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m. för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor.

Till byggnadsarbeten har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 1 250 000 kronor. Departementschefen kan inte tillstyrka, att anslaget för nästa budgetår uppföres med mer än 1 200 000 kronor.

Socialstyrelsens förslag att specialavdelningar uppföres vid *Ryagården* och *Fagared* biträdes.

Med anledning av erinringar, som byggnadsstyrelsen gjort mot utformningen av specialavdelningen vid *Ryagården*, har ett nytt ritningsförslag upprättats vilket byggnadsstyrelsen i allt väsentligt godtagit. Med erforderlig utrustning beräknas avdelningen enligt detta förslag kosta 211 500 kronor. Någon utbyggnad av elevförläggningen *Björkhaga* bör inte ske f. n.; oljeeldning anses dock böra installeras i förläggningen. Departementschefen förordar, att 216 500 kronor upptages för de angivna ändamålen vid *Ryagården*.

För specialavdelningen vid *Fagared* beräknas 249 000 kronor.

Genom specialavdelningarna tillföres *Ryagården* och *Fagared* sammanlagt 16 nya elevplatser.

Huvudbyggnaden vid *Eknäs* är i mycket dåligt skick. Departementschefen förordar, att en successiv utflyttning ur byggnaden kommer till stånd. I första hand bör nya utrymmen skapas för kök, matsalar och dagrum m. m. För ändamålet bör en tillbyggnad till den nuvarande elevförläggningen uppföras i huvudsaklig överensstämmelse med socialstyrelsens förslag. Kostnaderna härför beräknas till 307 700 kronor.

Vad beträffar övriga i socialstyrelsens anslagsframställning upptagna förslag tillstyrkes, att ytterligare 28 000 kronor anvisas till iordningställande av kloaksystemet vid *Vemyra* och att 16 300 kronor beräknas för förbättring av vatten- och avloppssystemen vid *Lövsta*, varvid 14 900 kronor på ett äldre anslag avsett bl. a. för vissa byggnadsarbeten vid *Lövsta* jämväl torde få omdisponeras för den nu aktuella förbättringen. Staket bör få uppföras kring specialavdelningarna vid sistnämnda skola och *Margretelund* för en kostnad av sammanlagt 30 000 kronor; den lämpliga utformningen av ifrågavarande staket torde få överlämnas åt socialstyrelsens bedömande. I elevförläggningen *Herrgården* vid *Sundbo* bör installation av oljeeldning ske med anlitande av medel från underhållsposten under omkostnadsanslaget.

Till vissa *brandskyddsanordningar* beräknas liksom i fjol 30 000 kronor.

Vidare tillstyrkes, att *personalbostäder* uppföres i följande omfattning, nämligen vid *Fagared* två lägenheter om vardera 65 m² samt vid envar av *Hornö*, *Morängen* och *Lövsta* en lägenhet om 90 m²; vid *Lövsta* bör därjämte en av de nuvarande elevpaviljongerna ändras till personalbostadshus. För dessa byggnadsföretag beräknas 294 500 kronor. Möjligheterna att ytterligare bringa ned byggnadskostnaderna anses emellertid böra undersökas.

Slutligen föreslås, att ett belopp av 28 000 kronor får användas till *standardförbättringar* i äldre personalbostäder.

Vad byggnadsstyrelsen i sitt remissyttrande anfört bl. a. om den lämpliga storleken av rum avsedda för en elev anses böra tagas under övervägande vid utformningen framdeles av byggnadsprojekt för ungdomsvårdsskolorna.

I en inom andra kammaren av herrar *Sehlstedt* och *Andersson* i Dunker väckt motion (II: 490) hemställes, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta att beträffande skolhemmet på Lövsta för tillbyggnad av kontorslokaler anslå 153 000 kronor och för inrättande av en telefonväxel 12 000 kronor.

Beträffande motiveringen härför hänvisas till motionen.

Utskottet. De i motionen II: 490 föreslagna arbetena vid Lövsta ingår i det byggnadsprogram, som socialstyrelsen anmält för nästa budgetår och av vilket departementschefen efter bedömning av angelägenhetsgraden utvalt de i propositionen redovisade objekten. Med hänvisning härtill och då utskottet i nuvarande läge icke är berett förorda en större medelsram än departementschefen föreslagit avstyrker utskottet ifrågavarande motionsyrkanden.

Detaljförslagen i propositionen har icke givit utskottet anledning till annat uttalande än att utskottet i anslutning till vad departementschefen anfört vill understryka angelägenheten av att byggnadskostnaderna nedbringas så långt detta är möjligt.

Under återopande härav får utskottet hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 490, såvitt nu är i fråga, till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor.

38:o) Fortbildningskurs för befattningshavare vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, s. 83), vilket innebär en anslagsökning med 8 500 kronor på grund av att tillgängliga reservationsmedel förbrukats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fortbildningskurs för befattningshavare vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

39:o) **Bidrag till inrättande av inackorderingshem m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 84), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 18 000 kronor till förnyelse av inventariebeståndet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till inrättande av inackorderingshem m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 20 500 kronor.

40:o) **Ersättning till inackorderingshem för driftförluster m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 85), vilket innebär en anslagsökning med 26 000 kronor, varav 12 000 kronor för kontant ersättning med 1 000 kronor åt varje husmor och 14 000 kronor för driftförluster, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till inackorderingshem för driftförluster m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 114 000 kronor.

41:o) **Bidrag till frälsningsarméns flickhem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 86), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till frälsningsarméns flickhem* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 3 000 kronor.

Nykterhetsvård

42:o) **Statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 87—90), vilket innebär utbyte av en befattning å övergångsstat som pastor och förste lärare i Ca 27 mot en assistenttjänst i Ce 22, förstärkning av ekonomipersonalen med en ekonomibiträdestjänst samt en anslagshöjning dels i anledning härav och dels för automatiska kostnader med sammanlagt 66 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) besluta, att den på övergångsstat uppförda befattningen som pastor och förste lärare skall utgå ur personalförteckningen för statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	379 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	15 060
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	303 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	165 440
	Summa kronor 863 000;

c) till *Statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 863 000 kronor.

43:o) **Statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, s. 91 och 92), vilket innebär en anslagsökning med 32 500 kronor, varav 5 000 kronor till underhåll av byggnader, 1 000 kronor till reseersättningar, 10 500 kronor till bränsle, lyse och vatten m. m., 11 000 kronor till proviant och 5 000 kronor till arbetspremier, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 570 900 kronor.

44:o) **Statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare: Vissa byggnadsarbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 44, s. 93—106) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen föreslagna grunder för en byggnadsplan för statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare, dels ock till vissa byggnadsarbeten vid anstalten för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 290 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har till fullgörande av ett styrelsen den 19 december 1952 lämnat uppdrag lagt fram förslag till allmän byggnadsplan för anstalten.

Byggnadsstyrelsens förslag innebär i huvudsak följande. De nuvarande förläggingsutrymmena i slottsbyggnaden ersättes med nya förläggningar, fördelade på två byggnader, den ena för en slutna och den andra för en öppen avdelning. Sedan de nya förläggningarna tagits i bruk ombygges slottet för att inrymma administrationslokaler, sjukavdelning och personalbostäder, varjämte sjukhusflygeln ombygges för att användas som tbc-sjukhus. Den nuvarande brandskadade verkstadsbyggnaden ersättes med två nya verkstadsbyggnader, en för den öppna och en för den slutna avdelningen. I fråga om jordbrukets byggnader genomföres vissa nybygg-

nads- och förbättringsåtgärder, varvid förutsättes, att kostnaderna för de ytterligare byggnadsarbeten, som erfordras för jordbrukets behov, skall närmare utredas. Vissa personalbostäder ombygges till större lägenheter och vissa fritidsutrymmen anordnas. Uppvärmningsanordningarna förbättras liksom även ledningssystemen för vatten, avlopp och elektricitet. Med utgångspunkt från prisläget i juni 1954 beräknas kostnaderna för byggnadsplanens genomförande till 4,6 milj. kronor. Byggnadsprogrammet förverkligas under en tid av ca sex år, varvid av tekniska skäl och ur angelägenhetssynpunkt ordningsföljden mellan de större byggnadsföretagen anges på följande sätt. Till en början anordnas de nya verkstäderna, varjämte de för jordbruket föreslagna byggnadsarbetena ävensom förbättringen av uppvärmningsanordningarna genomföres. Därefter uppföres de nya förläggingsbyggnaderna och slutligen ombygges slottet och sjukhusflygeln. Åtgärderna i fråga om vatten- och avloppsledningar fördelas över hela byggnadsperioden.

Till de sålunda angivna huvudlinjerna för byggnadsplanen kan departementschefen, med de reservationer som framgår av det följande, i princip ansluta sig.

Vid besök å anstalten har departementschefen konstaterat, att de nuvarande förläggingsanordningarna är synnerligen otidsenliga och otillfredsställande. Det synes honom därför vara i hög grad angeläget, att nya förläggningar anordnas snarast. Förslaget innebär, att två nya förläggingsbyggnader uppföres, varvid den ena anordnas såsom en sluten och den andra såsom en öppen avdelning. Härigenom skapas möjligheter att genomföra en differentiering av klientelet, vilket han finner önskvärt. Departementschefen tillstyrker därför — även om de beräknade kostnaderna för dessa två byggnader är betydande, 1 900 000 kronor — att byggnaderna uppföres i huvudsaklig överensstämmelse med föreliggande förslag.

Vad angår slottsbyggnaden anses det lämpligt, att den såsom föreslagits inredes för administrationslokaler. Förslaget innebär vidare, att i slottet skall anordnas en sjukavdelning och bostäder för sjukvårdspersonal.

Beträffande den föreslagna sjukavdelningen och den nuvarande s. k. sjukhusflygeln anför departementschefen följande. Anstalten förfogar f. n. över ca 20 sjukvårdsplatser, belägna i sjukhusflygeln. Av dessa platser avses 12 för vårdtagare som lider av tbc. Flygeln föreslås nu, efter ombyggnad för en kostnad av 75 000 kronor, bli använd huvudsakligen för vård av tbc-sjuka. 20 platser avses härför, varjämte 4 platser anordnas för mottagning av oroliga vårdtagare. Till stöd för detta förslag har åberopats, att det f. n. råder stor brist på vårdplatser för tbc-sjuka alkoholmissbrukare och att det är angeläget, att dessa sjuka med hänsyn till smittorisen i möjligaste mån isoleras från övriga vårdtagare. För sjukhusmässig vård och behandling av klientelet i övrigt avses den föreslagna sjukavdelningen i slottet, vilken skulle inrymma 24 platser. I denna del åsyftar förslaget

ökade möjligheter till medicinsk behandling och ansluter sig sålunda till rådande utvecklingstendenser inom alkoholistvården. I princip har departementschefen intet att erinra mot att två sådana från varandra skilda sjukavdelningar anordnas. Då emellertid förslaget innebär en ökning av sjukvårdsplatserna från 20 till 48, torde det inte kunna genomföras utan betydligt ökade utgifter för avlöningar och omkostnader. Någon utredning härom har inte framlagts. Departementschefen är därför inte nu beredd att ta ställning till spørsmålet om antalet sjukplatser.

För den öppna avdelningen har föreslagits en ny snickeriverkstad och för den slutna avdelningen en verkstadsbyggnad, inrymmande verkstäder för skrädleri, skomakeri, bokbinderi, korgarbete, vävning och pappersarbeten. Kostnaderna för dessa byggnader beräknas till 260 000 resp. 390 000 kronor. Förslaget till snickeriverkstad godtas. Däremot anses det med hänsyn till bl. a. arbetsförmågan och arbetsviljan hos det för den slutna avdelningen avsedda klientelet kunna ifrågasättas, om inte behovet av sysselsättningsmöjligheter å denna avdelning skulle kunna tillgodoses genom en mindre verkstadsbyggnad än den föreslagna, för vilken kostnaden beräknats till ett belopp, som motsvarar ca 10 000 kronor för varje vårdplats å avdelningen, häri icke inräknad kostnaden för maskinutrustning. Denna fråga anses böra närmare utredas och förnyat förslag i ämnet framläggas.

Kostnaderna för tillgodosende av jordbrukets nu aktuella byggnadsbehov anses böra i den mån så är möjligt bestridas av anstalten på jordbruks- och trädgårdsdriftens stat. Det torde härvid få ankomma på anstalten att i varje särskilt fall göra framställning hos Kungl. Maj:t rörande ifrågakommande byggnadsarbeten.

Beträffande personalbostäderna har byggnadsstyrelsen föreslagit bl. a., att de i ett bostadshus, förmanshus nr 3, inrymda fyra lägenheterna om ett rum och kök skulle ändras till två tvårumslägenheter. Med hänsyn bl. a. till de beräknade kostnaderna för ombyggnaden, 90 000 kronor, vilka ter sig höga i jämförelse med normal kostnad för nybyggnad, är departementschefen icke övertygad om att förslaget utgör den lämpligaste lösningen av frågan om den framtida användningen av detta bostadshus. Han förutsätter därför, att denna fråga blir föremål för ytterligare utredning. Mot övriga förslag rörande personalbostadshusen anföres ingen erinran liksom ej heller mot vad som föreslagits i fråga om iståndsättning av »Tingshuset» samt förbättring av de olika ledningssystemen.

I fråga om anslagsbehovet för nästa budgetår framhåller departementschefen att det är angeläget att den planerade upprustningen av anstalten genomföres så snart detta är möjligt. I det läge som nu råder beträffande investeringsverksamheten kan han emellertid inte förorda, att för nästa budgetår — till en första etapp av byggnadsplanens genomförande — anvisas större belopp än 400 000 kronor. Detta anslag bör avses för den nya

snickeriverkstaden samt för de mest angelägna arbetena med vatten- och avloppsledning, värmekulvertar och elektriska ledningar.

I en inom andra kammaren av herrar *Jonsson* i Strömsund och *Rimmerfors* väckt motion (II: 63) hemställes, att en skyndsam utredning göres om behovet av vårdplatser för alkoholister med tuberkulos, vilka enligt nykterhetsvårdslagen bör intagas på alkoholistanstalt, samt att med ledning av denna utredning anstalter för vård av tuberkulossjuka alkoholister inrättas.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Utskottet. Det nu framlagda byggnadsprogrammet innebär ett fullföljande av en av riksdagen förut beslutad och av behovet påkallad upprustning av Svartsjöanstalten. De tidigare åtgärderna har omfattat uppförande av nya och förbättrande av äldre personalbostäder samt uppförande av en ny köksbyggnad med värmecentral och en ny samlings-sal. I den nya planen innefattas i huvudsak de åtgärder som erfordras för att ersätta nuvarande otidsenliga och otillfredsställande förläggingsanordningar med nya förläggingsutrymmen och samtidigt möjliggöra en ur vårdsynpunkt betydelsefull differentiering och sysselsättning av klientelet.

Utskottet tillstyrker att riksdagen nu i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag godkänner huvudlinjerna i byggnadsplanen men uppskjuter ställningstagandet till sådana i planen ingående detaljförslag, som departementschefen funnit böra ytterligare bearbetas eller eljest icke rymmes inom det för nästa budgetår äskade anslaget av 400 000 kronor.

Vad angår den i motionen II: 63 begärda utredningen om behovet av vårdplatser för alkoholmissbrukare med tuberkulos finns, såsom framgår av propositionen, ett mindre antal dylika platser på Svartsjöanstalten, vilket antal enligt byggnadsplanen skall utökas till sammanlagt 20. Tidpunkten för denna utbyggnad är emellertid oviss och torde icke motsvara det föreliggande behovet. Utskottet är emellertid icke berett att i nuvarande läge, då problemet gäller att över huvud taget öka platsantalet för alkoholmissbrukare, tillstyrka motionärernas förslag i vidare mån än att utskottet förutsätter att Kungl. Maj:t beaktar motionärernas synpunkter vid tillsättande av den av utskottet i det följande under punkten 54 omnämnda utredningen.

Under återopande av det anförda får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må

I. godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1956 föreslagna grunder för en byggnadsplan för statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare;

II. till *Statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare: Vissa byggnadsarbeten* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor;

III. i anledning av motionen II: 63 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört.

45:o) **Statens inom fångvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, s. 106 och 107), vilket innebär en anslagshöjning med 5 300 kronor för automatiska löneökningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens inom fångvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	23 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	590
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	19 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	10 810
	Summa kronor 54 700;

b) till *Statens inom fångvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 54 700 kronor.

46:o) **Statens inom fångvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, s. 107 och 108), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 2 000 kronor i anslutning till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens inom fångvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 12 800 kronor.

47:o) **Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 108 och 109), vilket innebär en anslagshöjning med 20 000 kronor med hänsyn till de under 1955 genomförda lönehöjningarna, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	102 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	49 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	37 400
	Summa kronor 190 000;

b) till *Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 190 000 kronor.

48:o) **Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 109 och 110), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 4 000 kronor i anslutning till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 69 400 kronor.

49:o) **Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 49, s. 110—115) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57, och dels till Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 681 600 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 565 200 kronor.

Till en början anmäler departementschefen att Kungl. Maj:t, efter förslag av socialstyrelsen, den 16 december 1955 meddelat beslut angående viss tillfällig utökning av platsantalet vid förevarande anstalt. Genom beslutet har för tiden t. o. m. den 30 juni 1956 medgivits, att vid anstalten förefintliga överbeläggningsmöjligheter må utnyttjas så att platsantalet där-

städes ökas från 120 till omkring 140 samt att i anslutning till anstalten må anordnas skogshuggarförläggningar med plats för ytterligare ett 30-tal vårdtagare. Till följd härav kommer det att bli nödvändigt att i viss omfattning överskrida anstaltens avlönings- och omkostnadsanslag för innevarande budgetår. Det hade varit önskvärt, att socialstyrelsens förslag inkommit i sådan tid att frågan kunnat underställas riksdagen. Med hänsyn till angelägenheten av att snabbt åstadkomma ökad kapacitet vid Venn-garnsanstalten har detta i den uppkomna situationen inte varit möjligt.

Det anses nu inte kunna bedömas, i vilken omfattning behov av en sådan tillfällig utökning av anstaltens platsantal kan komma att föreligga under nästa budgetår. På grund härav föreslår departementschefen att under anstaltens avlöningsanslag beräknas ett särskilt belopp av 50 000 kronor, vilket efter Kungl. Maj:ts bestämmande bör i mån av behov få användas för bibehållande helt eller delvis av den tillfälliga utökningen.

Anstaltsstyrelsen har lagt fram alternativa förslag om inrättande av en heltidstjänst för läkare vid anstalten. Det anses tveksamt huruvida förutsättningar finns för en lösning av anstaltens läkarfråga enligt något av de framlagda alternativen. Departementschefen är i vart fall inte beredd att nu ta ställning till förslagen, utan anser, att en närmare prövning bör anstå i avbidan på ytterligare erfarenhet. Däremot föreslås med anledning av vad styrelsen anfört beträffande arvode till husläkaren, att ett från 4 000 till 5 000 kronor förhöjt belopp beräknas för sådant arvode, att utgå enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

Vidare föreslås att en tjänst som kontorsbiträde i Ce 8 utbytes mot en kanslibiträdestjänst i Ce 11. För möjliggörande av ökad tillsyn å vårdavdelningarna förordas, att medel beräknas för en ny tjänst i Ce 12, vilken i överensstämmelse med anstaltsstyrelsens förslag bör avses för antingen en sjuksköterska eller en förman.

För löneklassuppflyttningar höjes anslaget med 3 200 kronor och för omräkning av posten till rörligt med 47 000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *Helén m. fl.* väckt motion (II: 561) hemställes, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte utöver i propositionen föreslagna belopp till avlöningar anvisa ett belopp av 18 000 kronor för inrättande av en heltidstjänst för läkare vid anstalten med avlöningsförhöjningar enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

Angående motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Utskottet vill i nuvarande läge icke motsätta sig departementschefens förslag att under avlöningsanslaget beräknas ett belopp av 50 000 kronor att av Kungl. Maj:t vid behov användas för tillfällig utökning av platsantalet vid anstalten.

I likhet med departementschefen anser utskottet att den av anstaltssty-

relsen och sedermera i motionen II: 561 aktualiserade frågan om inrättande av en heltidstjänst för läkare vid anstalten bör anstå i avbidan på ytterligare erfarenhet. Utskottet avstyrker sålunda ifrågavarande motionsyrkande.

Under återopande härav och då utskottet icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 561, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	202 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	350 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	128 400
	Summa kronor 681 600;

b) till *Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 681 600 kronor.

50:o) **Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 50, s. 116—118) föreslagit riksdagen att till Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare: Omkostnader för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 456 500 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 411 500 kronor.

För den händelse nuvarande tillfälliga utökning av anstaltens platsantal skulle komma att helt eller delvis bibehållas under budgetåret 1956/57, anses det få ankomma på Kungl. Maj:t att i vanlig ordning besluta om de överskridanden av posterna i anstaltens omkostnadsstat, som föranledes härav. Omkostnadsanslaget för nästa budgetår beräknas därför med utgångspunkt från normal beläggning å anstalten.

Posten till reseersättningar och delposten till övriga expenser höjes med 3 000 resp. 2 000 kronor. Till beklädnad och sängkläder beräknas ytterligare 3 000 kronor. Anstaltsstyrelsens beräkning av medelsbehovet för bränsle, lyse och vatten, underhåll av byggnader, utspisning samt flitpenningar, innebärande en ökning med tillhoppa 37 000 kronor, godtages.

I den under föregående punkt nämnda av herr *Helén m. fl.* väckta motionen II: 561 hemställas, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta att utöver i propositionen föreslagna belopp anvisa 18 000 kronor för nyanaffning av inventarier.

Utskottet. Vad angår yrkandet i motionen II: 561 får utskottet erinra att propositionens beräkning av inventarieposten innebär att för nästa budgetår kommer att utöver de årliga beräknade inventariiekostnaderna finnas disponibelt 16 000 kronor för de av motionärerna föreslagna ändamålen. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet förevarande motionsyrkande. Då utskottet även i övrigt funnit sig kunna godta anslagsberäkningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 561, såvitt nu är i fråga, till *Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare: Omkostnader för budgetåret 1956/57* anvisa ett förslagsanslag av 456 500 kronor.

51:o) *Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare: Vissa byggnadsarbeten.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51, s. 118—120), vilket innebär att medel anvisas för fullföljande av tidigare beslutade arbeten, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare: Vissa byggnadsarbeten* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 240 500 kronor.

52:o) *Statens vårdanstalt å Haknäs för alkoholmissbrukare: Avlöningar.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, s. 120 och 121), vilket innebär en anslagshöjning med 5 500 kronor för automatiska löneökningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens vårdanstalt å Haknäs för alkoholmissbrukare, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	23 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	2 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	20 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	10 200
	Summa kronor 56 000;

b) till *Statens vårdanstalt å Haknäs för alkoholmissbrukare: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 56 000 kronor.

53:o) **Statens vårdanstalt å Haknäs för alkoholmissbrukare: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 122 och 123), vilket innebär en anslagsminskning med 3 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens vårdanstalt å Haknäs för alkoholmissbrukare: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 34 500 kronor.

54:o) **Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 54, s. 123—126) föreslagit riksdagen att till Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m. för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Anslag för ändamålet är i gällande riksstat uppfört med 240 000 kronor. Reservationen den 30 juni 1955 uppgick till 227 345 kronor.

Till belysande av läget i fråga om behovet av och tillgången på anstaltsplatser för alkoholmissbrukare erinrar departementschefen om de uppgifter härom, vilka han lämnade i ett interpellationssvar i riksdagens andra kammare den 15 november 1955. Han framhöll därvid, att tillgängliga uppgifter syntes tyda på att anstaltssystemet redan före den 1 oktober 1955 var ansträngt, varför socialstyrelsen under hand fått i uppdrag att undersöka möjligheterna till en snabb ökning av antalet vårdplatser. Vidare meddelades att på grundval av denna undersökning vissa åtgärder vidtagits eller planerats, att det platstillskott som därigenom erhållits eller kunde beräknas bli tillgängligt före 1955 års utgång, uppginge till omkring 170 platser samt att denna utökning vore i huvudsak att betrakta såsom tillfällig.

Större delen av det nyss nämnda platstillskottet har numera kommit till stånd. Av dessa nya platser har vid erkända anstalter inrättats ca 130 varav dock 50 är inrymda i en förhyrd semesteranläggning, vilken ej kan disponeras längre än t. o. m. den 30 april 1956. De övriga 80 platserna har erhållits genom att i samband med färdigställande av nybyggnader bibehålla förutvarande förlägningsutrymmen samt genom utnyttjande av reservutrymmen. Dessa utrymmen är emellertid ur vårdsynpunkt av sådan art, att de inte bör utnyttjas längre än vad som är oundgängligen nödvändigt.

Departementschefen anför att den utökning av platsantalet, för vilken nu redogjorts, sålunda inte är av beskaffenhet att på längre sikt kunna tillgodose ett ökat behov av vårdplatser. Det är visserligen inte möjligt att f. n. erhålla säkra utgångspunkter för en bedömning av storleken och varaktigheten av det ökade vårdplatsbehov, som kan komma att följa av den nya lagstiftningen om rusdrycksförsäljningen, men med hänsyn till den redan tidigare rådande knappheten på vårdplatser är det ange-

läget, att en viss utökning av anstaltssystemets kapacitet nu kommer till stånd. Departementschefen förordar därför, att anslaget beräknas med utgångspunkt från det av socialstyrelsen till 415 000 kronor angivna medelsbehovet för vissa nya platser vid befintliga anstalter och för två planerade nya anstalter, beträffande vilka mera konkreta planer synes föreligga.

Den ena av dessa nya anstalter är avsedd att anordnas på Alnö och beräknas få ett platsantal av omkring 60. Kostnaderna för anordnandet uppgår enligt en av socialstyrelsen framlagd preliminär beräkning till 778 000 kronor. Det högsta anordningsbidrag, som enligt gällande bestämmelser kan utgå i detta fall, utgör 210 000 kronor. Då huvudmannen för anstalten, en för ändamålet särskilt bildad stiftelse, inte förfogar över några nämnvärda tillgångar, kan anstalten inte komma till stånd utan att stiftelsen i särskild ordning erhåller medel till bestridande av den del av kostnaden, som inte täckes av anordningsbidraget. Departementschefen förordar därför i enlighet med socialstyrelsens förslag, att stiftelsen för detta ändamål tillerkännes ett ränte- och amorteringsfritt lån å högst 568 000 kronor. Medel härför bör emellertid anvisas å kapitalbudgeten.

För anordnande av sju nya inackorderingshem har socialstyrelsen räknat med bidragsbelopp å tillhoppa 192 200 kronor. Då definitiva beslut om anordnandet inte föreligger beträffande samtliga dessa hem, anses det inte sannolikt att hela det av socialstyrelsen beräknade beloppet kommer att bli behövt före utgången av nästa budgetår. Det föreslås, att en summa av 150 000 kronor beräknas för detta ändamål.

Vad departementschefen sålunda föreslagit innebär, att för anordningsbidrag under innevarande och nästa budgetår skulle erfordras (415 000 + 150 000) 565 000 kronor. Då behållningen å anslaget den 1 juli 1955 uppgick till 467 345 kronor, utgör anslagsbehovet för nästa budgetår 565 000 — 467 345 kronor eller i avrundat tal 100 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Magnusson* och *Arrhén* (I: 177) och den andra inom andra kammaren av herrar *Hagård* och *Cassel* (II: 439), i vilka motioner anhålles, att riksdagen måtte skyndsamt besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om dels verkställande av en snabbutredning i avsikt att snarast möjligt åstadkomma en provisorisk upprustning beträffande vårdanstalter för alkoholskadade i såväl slutet som öppen vård, dels ock att resultatet av dylik utredning föreläggas innevarande års riksdags vårsession,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lindahl* (I: 178) och den andra inom andra kammaren av herrar *Lindberg* och *Rimmerfors* (II: 441), i vilka motioner föreslås, att riksdagen ville besluta att dels bifalla de äskanden om anslagshöjning som förordats

av socialstyrelsen och dels i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en utredning rörande de erkända vårdanstalterna som i motionerna förordas,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Englund m. fl.* (I: 179) och den andra inom andra kammaren av fröken *Öberg m. fl.* (II: 440), i vilka motioner hemställes, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande ändrade grunder för anordningsbidrag till erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare i enlighet med i motionerna uppdragna riktlinjer; att riksdagen likaledes ville hos Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning rörande provisoriska anordningar för att avlägsna föreliggande brist på vårdplatser vid de allmänna vårdanstalterna för alkoholmissbrukare samt rörande statsbidrag till anordnande av vårdutrymmen av konvalescenthemstyp i nykterhetsvårdens regi; att förslag till sådana anordningar på grundval av den föreslagna utredningen måtte föreläggas den samlade riksdagen i så god tid, att detta förslag kan behandlas vid innevarande års riksdag; samt att, därest i motionerna omnämnda förslag till skyndsamma åtgärder för ökning av vårdplatserna vid nykterhetsvårdanstalterna ej skulle bifallas, reservationsanslaget Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m. måtte tillföras det belopp socialstyrelsen äskat för budgetåret 1956/57 eller 470 000 kronor,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ohlson m. fl.* (I: 180) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 438), i vilka motioner föreslås att riksdagen å tilläggsstat för budgetåret 1955/56 anvisar ett belopp av 500 000 kronor att efter Kungl. Maj:ts prövning användas som bidrag till inrättande av provisoriska vårdplatser för alkoholmissbrukare,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Lindström* väckt motion (II: 130), vari hemställes, att riksdagen måtte höja anslagsbeloppet till Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m. till 470 000 kronor.

Angående motiveringarna för nämnda yrkanden hänvisas till motionerna II: 439, II: 441, II: 440, II: 438 och II: 130.

Utskottet. I samtliga de motioner, vilka väckts i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, uttalas farhågor för att de föreslagna åtgärderna i syfte att öka antalet vårdplatser icke skall visa sig tillräckliga. Uppgifter om platsbehovet, vilka blivit tillgängliga sedan propositionen framlades, bestyrker otvivelaktigt dessa farhågor. Utskottet förutsätter emellertid att Kungl. Maj:t tar de initiativ, som det uppkomna läget påkallar, och har därför icke ansett sig böra i anledning av motionärernas förslag förordas andra särskilda åtgärder än vad nedan och under nästföljande punkt sägs.

Som framgår av propositionen har socialstyrelsen under hand fått i uppdrag att undersöka möjligheterna till en snabb ökning av platsantalet. Enligt

vad utskottet erfarit har styrelsen numera anhållit om Kungl. Maj:ts uppdrag att utarbeta sådana förslag till utbyggnad av anstaltsorganisationen, som kan föreläggas riksdagen. Det är enligt utskottets mening angeläget att den utredning, som utskottet förutsätter att Kungl. Maj:t beslutar med anledning av styrelsens framställning, bedrives med största skyndsamhet och att härunder framkomna uppslag av Kungl. Maj:t tillvaratages i den mån så befinnes lämpligt och möjligt. En förutsättning härför är givetvis att tillräckliga medel står till förfogande. I skilda motioner har yrkats att en marginal utöver Kungl. Maj:ts förslag skall beräknas under förevarande anslag. Utskottet har icke ansett sig böra biträda yrkanden i sådan riktning, men förutsätter att Kungl. Maj:t, därest omständigheterna därtill föranleder, vidtager erforderliga åtgärder för att riksdagen skall kunna efter närmare prövning av behovet anvisa medel i särskild ordning.

I flera motioner har lämnats uppgifter som tyder på att storleken av nuvarande anläggningsbidrag liksom av de under nästföljande punkt behandlade driftbidragen i rådande kostnadsläge icke är tillräckliga för att stimulera intresset för en fortsatt utbyggnad av anstaltsväsendet. Utskottet finner det angeläget att denna fråga snarast utredes och förordar att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om skyndsamt utredning härutinnan.

Under återopande av det anförda får utskottet, som i övrigt icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må

I. i anledning av i motionerna I: 177 och II: 439, I: 178 och II: 441 samt I: 179 och II: 440 framställda utredningsyrkanden i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört;

II. avslå motionerna I: 180 och II: 438;

III. med bifall till Kungl. Maj:t förslag ävensom med avslag å motionerna II: 130, I: 178 och II: 441 samt I: 179 och II: 440, sistnämnda fyra motioner i vad de berör denna fråga, till *Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

55:o) **Bidrag till driftkostnader vid erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 55, s. 127—131) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att från förevarande anslag bevilja särskilda statsbidrag till engångsavgifter för pensionering av personal vid de statsunderstödda vårdanstalterna för alkoholmissbrukare ävensom ett särskilt statsbidrag om högst 44 000 kronor till erkända vårdanstalten Holmforshemmet för täckande av kostnader för vissa tillfälliga

förläggningar, dels ock till Bidrag till driftkostnader vid erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m. för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 6 100 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 5 100 000 kronor.

Den tillfälliga utökningen av platsantalet å de erkända anstalterna, för vilken redogjorts under nästföregående punkt, torde komma att medföra, att utgifterna under förevarande anslag för innevarande budgetår blir avsevärt större än vad som tidigare beräknats. Då det inte synes vara möjligt att nu bedöma varaktigheten av behovet av denna tillfälliga utökning anser departementschefen, att beräkningen av erforderligt anslag till driftbidrag till de statsunderstödda vårdanstalterna och till ersättning för särskilda vårdkostnader under nästa budgetår bör ske med utgångspunkt från det permanenta platsantalet vid dessa anstalter.

Beträffande den erkända vårdanstalten Dagöholm har socialstyrelsen hemställt, att ett belopp av 50 000 kronor skulle få utgå för täckande av beräknat blivande driftunderskott vid anstalten under år 1956 samt för bestridande av kostnader för särskilda åtgärder med syfte att intensivifiera vården å anstalten. Detta förslag kan departementschefen inte tillstyrka. Med hänsyn till de betydande driftunderskott som uppkommit vid anstalten under de senaste åren anses det lämpligt, att socialstyrelsen låter verkställa närmare utredning rörande orsakerna till de höga driftkostnaderna vid anstalten och möjligheterna att i fortsättningen nedbringa desamma. Frågan om anvisande av medel för täckande av det driftunderskott, som må uppkomma för år 1956, anses böra prövas i belysning av resultaten av nämnda utredning.

Socialstyrelsen har vidare föreslagit, att erkända vårdanstalten Holmfors hemmet skall erhålla ett särskilt bidrag för täckande av de kostnader, ca 44 000 kronor, som anstalten, sedan en förläggningsbyggnad förstörts genom brand, åsamkats för anordnande av tillfälliga förläggningar. Departementschefen biträder detta förslag och föreslår, att Kungl. Maj:t utverkar riksdagens medgivande att bevilja anstalten ett särskilt bidrag till bestridande av dessa kostnader, i den mån de ordinarie driftbidragen inte förslår därtill.

I enlighet med det anförda föreslås, att för driftbidrag till och ersättning för särskilda vårdkostnader vid de statsunderstödda vårdanstalterna under budgetåret 1956/57 beräknas ett belopp av 5 500 000 kronor.

Under hänvisning till vad som anförts under föregående punkt beträffande den beräknade tillkomsten av inackorderingshem uppskattas behovet av medel för driftbidrag till sådana hem till 350 000 kronor.

I fråga om bidragen till kostnader för familjevård av alkoholmissbrukare beräknas medelsbehovet i enlighet med socialstyrelsens förslag till 12 000 kronor.

Vidare tar departementschefen till fortsatt behandling upp den vid anmälan av motsvarande anslagspunkt i 1955 års statsverksproposition (XI ht s. 404) berörda frågan om statsbidrag till de statsunderstödda vårdantalerna för engångsavgifter till statens pensionsanstalt, för att deras därstädes registrerade peronal skall i pensionshänseende få tillgodoräkna viss anställningstid före registreringen. Denna fråga har numera varit föremål för särskild utredning genom en inom civildepartementet tillkallad utredningsman, vilken föreslagit, att staten enligt vissa grunder skall bidra till kostnaderna för sådant tillgodoräknande. Efter samråd med chefen för nämnda departement föreslås, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagen medgivande att från förevarande anslag bevilja härvid ifrågakommande statsbidrag. Med utgångspunkt från inom pensionsanstalten verkställda preliminära beräkningar föreslås, att för detta ändamål ett belopp av 200 000 kronor inräknas under anslaget.

I enlighet med departementschefens i det föregående framlagda förslag skulle anslagsbehovet för nästa budgetår uppgå till (5 500 000 + 350 000 + 12 000 + 200 000) 6 062 000 kronor. Med hänsyn till de osäkra utgångspunkterna för anslagsberäkningen avrundas denna summa till 6 100 000 kronor.

Utskottet. Med hänsyn till det akuta läget i fråga om vårdplatsbehovet synes åtgärder böra vidtagas för att i första hand öka antalet provisoriska platser. En snabb ökning av platsantalet torde dock i allmänhet endast kunna ske genom förhyrning av befintliga fastigheter eller genom anordnande av provisoriska förlägningsutrymmen vid nuvarande anstalter. För sådana ändamål kan utnyttjas de driftbidrag som lämnas från förevarande anslag. En förutsättning för att nya vårdplatser skall kunna komma till stånd på angivet sätt kan emellertid visa sig vara, att speciella bidrag till inventarieanskaffning m. m. kan lämnas. Detta synes dock förutsätta särskilt bemyndigande av riksdagen. I den föreliggande situationen förordar utskottet att sådant bemyndigande lämnas Kungl. Maj:t för tiden till och med utgången av nästa budgetår. Redogörelse för de åtgärder, som Kungl. Maj:t må komma att vidtaga i anledning av bemyndigandet bör sedermera lämnas riksdagen.

Utskottets förslag synes icke böra påverka anslagsberäkningen, för vilken enligt vad som framgår av propositionen säkra hållpunkter ändock inte föreligger. Under återopande härav och då utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de åtgärder i fråga om inventarieanskaffning m. m. som utskottet förordat;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att från förevarande anslag bevilja särskilda statsbidrag till engångsavgifter för pensione-

ring av personal vid de statsunderstödda vårdanstalterna för alkoholmissbrukare ävensom ett särskilt statsbidrag om högst 44 000 kronor till erkända vårdanstalten Holmforshemmet för täckande av kostnader för vissa tillfälliga förläggningar;

c) till *Bidrag till driftkostnader vid erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 6 100 000 kronor.

56:o) **Tillfälligt omhändertagande enligt lagen om nykterhetsvård m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 132), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tillfälligt omhändertagande enligt lagen om nykterhetsvård m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

57:o) **Resekostnader vid intagning å allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 132 och 133), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Resekostnader vid intagning å allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

58:o) **Länsnykterhetsnämnderna: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 133—135), vilket innebär att fem nya assistenttjänster inrättas i enlighet med den av 1954 års riksdag godkända planen för utbyggnad av länsnykterhetsnämndernas personalorganisation samt ökad medelsanvisning dels i anledning härav och dels för automatiska löneökningar med sammanlagt 184 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för länsnykterhetsnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	64 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	898 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	223 200

Summa kronor 1 186 000;

b) till *Länsnykterhetsnämnderna: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 186 000 kronor.

59:o) **Länsnykterhetsnämnderna: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, s. 135—137), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 15 000 kronor till reseersättningar samt med 50 000 kronor till expenser, hyror m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsnykterhetsnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 444 000 kronor.

60:o) **Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 137—139), vilket innebär en anslagshöjning med 400 000 kronor i avbidan på närmare erfarenhet av medelsbehovet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

61:o) **Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61, s. 139), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 82 500 kronor.

62:o) **Bidrag till Stockholms stadsmision för viss nykterhetsvårdande verksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 139—141), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Stockholms stadsmision för viss nykterhetsvårdande verksamhet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

63:o) **Bidrag till Länkrörelsen.** Kungl. Maj:t har (punkt 63, s. 142) föreslagit riksdagen att till Bidrag till Länkrörelsen för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 25 000 kronor.

För innevarande budgetår har anvisats ett anslag av 15 000 kronor för ändamålet. Under hänvisning till att erfarenheterna av ifrågakvarande verksamhet synes vara goda och att det är önskvärt att rörelsen utvecklas ytterligare tillstyrker departementschefen socialstyrelsens förslag att anslaget höjes med 10 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels en inom första kammaren av herr *Thun* väckt motion (I: 181), vari hemställes, att riksdagen måtte besluta om ett anslag för budgetåret 1956/57 av 100 000 kronor för ändamålet,

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Hamrin* och *Rimmerfors* väckt motion (II: 26), vari hemställes, att riksdagen måtte för budgetåret 1956/57 som bidrag till länkrörelsen anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

Angående motiveringarna för nämnda yrkanden hänvisas till motionerna.

Utskottet är utan att underskatta betydelsen av länkrörelsen icke berett tillstyrka större anslagshöjning än Kungl. Maj:t föreslagit och avstyrker sålunda förevarande motionsyrkanden. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 181 och II: 26 till *Bidrag till Länkrörelsen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 25 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet

64:o) **Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 64, s. 143—155) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arbetsmarknadsstyrelsens permanenta organisation, som föranledes av vad departementschefen förordat, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för arbetsmarknadsstyrelsens permanenta organisation, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57, dels ock till Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 4 672 800 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 4 227 000 kronor.

1949 års arbetskraftsutredning har den 8 september 1955 avgivit betänkande (SOU 1955: 34) med undersökningar av arbetskraftsbehovet på olika områden av den offentliga verksamheten jämte förslag om inrättande av en samarbetsnämnd för planläggningen av den högre undervisningen samt av en yrkes- och utbildningsstatistisk utredningssektion i arbetsmarknadsstyrelsen.

Vad till en början angår den föreslagna centrala samarbetsnämnden anser departementschefen att de kritiska anmärkningar, som från flera remissorgan riktats mot förslaget, har fog för sig. De samordningsfrågor m. m., som utredningen pekat på, är av den natur att de lämpligast bör handläggas inom Kungl. Maj:ts kansli. Departementschefen erinrar också

om att ett flertal av de problem som arbetskraftsutredningen behandlat beträffande den högre undervisningen har nära anknytning till de frågor som f. n. utredes av 1955 års universitetsutredning. Resultaten av denna utrednings arbete anses böra avvaktas, innan definitiv ställning tages till samordningsfrågorna beträffande den högre undervisningen. Efter samråd med statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet föreslås därför, att arbetskraftsutredningens förslag beträffande en central samarbetsnämnd icke f. n. upptages till prövning.

Enligt departementschefen finns det som arbetskraftsutredningen ansett anledning att bättre än f. n. är möjligt följa tendenserna i fråga om tillgång och efterfrågan på fackutbildad arbetskraft. Detta behov gör sig gällande både inom offentlig och enskild verksamhet samt är särskilt framträdande när det gäller yrken med lång utbildningstid. Det utredningsarbete som utförts av arbetskraftsutredningen anses därför böra fullföljas i mera permanenta former. Det rör sig här om arbetsuppgifter som normalt bör ankomma på arbetsmarknadsstyrelsen. Denna bör därför erhålla de resurser som erfordras för en utredningsverksamhet i syfte att skaffa bättre överblick över tillgång och efterfrågan på fackutbildad arbetskraft, främst sådan med längre utbildningstid. Utredningsarbetet bör bedrivas i samarbete med berörda myndigheter, organisationer m. fl. Till en början bör en samordning med universitetsutredningens arbete åstadkommas. I den mån så är möjligt bör styrelsen för statistiska undersökningar anlita statistiska centralbyrån. För ifrågasatt uppgift erfordras inom arbetsmarknadsstyrelsen en viss personalförstärkning. Departementschefen föreslår därför, att arbetsmarknadsstyrelsens lokaliserings- och utredningsbyrå förstärkes med en tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Cg 29, en amanuens i reglerad befordringsgång, ett kanslibitråde i Ce 11 och ett bitråde i reglerad befordringsgång.

En av statens sakrevision ifrågasatt omprövning av arbetsmarknadsstyrelsens byggande verksamhet syftar bl. a. till att åstadkomma en samordning av de kontinuerligt pågående beredskapsarbetena i styrelsen regi med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens likartade verksamhet. Departementschefen anför, att denna fråga har — såsom sakrevisionen även erinrat — varit föremål för ingående övervägande av 1952 års riksdag, vilken emellertid icke fann det välbetänkt att avskaffa det instrument för en aktiv arbetsmarknadspolitik, som arbetsmarknadsstyrelsen byggande organisation oaktat sin ringa omfattning utgjorde, och därför ansåg att denna styrelse alltjämt borde vara utrustad för att driva beredskapsarbeten i egen regi. Samtidigt beslöt riksdagen, att den i styrelsens materielberedskap ingående maskinparken skulle under de närmaste åren kompletteras och förnyas till att avse behovet för sysselsättning av 3 000 man, varvid förutsattes att maskinerna skulle vara av så god beskaffenhet att arbetena kunde bedrivas på ett enligt nutida måttstock ekonomiskt sätt. Denna upprustning är ännu icke fullt avslutad.

Såvitt departementschefen kunnat finna har samma synpunkter som sakrevisionen nu anfört till stöd för sin framställning i allt väsentligt varit för handen redan då 1952 års riksdag prövade frågan. Mot revisionens uppfattning talar vidare — förutom arbetsmarknadsstyrelsens avvikande mening — det förhållandet, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ordinarie verksamhet, enligt styrelsens egen utsago, under de närmaste åren kan väntas öka i den utsträckning som är möjlig med hänsyn till verkets resurser och att allt mindre utrymme därför blir över för att driva beredskapsarbeten i detta verks regi. På grund av vad nu anförts och då avsikten icke heller är att föreslå någon utökning av den beslutade relativt blygsamma maskinberedskapen mot en arbetslöshetskris, är departementschefen icke beredd tillstyrka revisionens förslag. Detta anses inte utesluta att sakrevisionens uttalade önskemål om en ekonomiskt rationell organisation bör vinna beaktande i all den utsträckning som är möjlig utan att beredskapskravet äventyras. Departementschefen förutsätter, att arbetsmarknadsstyrelsen liksom hittills har sin uppmärksamhet riktad på hithörande frågor och framlägger de förslag vartill förhållandena kan ge anledning.

Styrelsens förslag till löneregleringar innefattar bl. a., att den inom styrelsens krisorganisation inrättade befattningen som överingenjör med arvode motsvarande lönegrad Cs 15 skall överföras till normalorganisationen och inplaceras i lönegrad Cp 15. Departementschefen kan inte tillstyrka detta förslag i vidare mån än att befattningen inrättas som extra ordinarie tjänst i lönegrad Cs 15 inom krisorganisationen. Befattningen såsom byråintendent i Ca 29 föreslås uppflyttad till byrådirektörstjänst i Ca 31.

Styrelsen har tidigare anmält behov av en förstärkning på försäkringsbyrån med en förste byråinspektör i Ce 27. Under åberopande av att arbetsuppgifterna ökas allteftersom antalet försäkrade stiger har styrelsen nu begärt två dylika tjänster. En förstärkning är även enligt departementschefens mening motiverad. Denna anses dock böra begränsas till en av de föreslagna tjänsterna.

Omfattningen av den verksamhet som arbetsmarknadsstyrelsen efter beslut av 1952 års riksdag (Prop. 127; SU 137; Rskr 246) har att bedriva i egenskap av centralt lokaliseringsorgan har från början starkt begränsats på grund av ringa personaltillgång. Den personalförstärkning, som styrelsen hittills erhållit för lokaliseringsverksamheten, utgöres av en amanuens och två förste byråsekreterare, varav en i Cg 27 och en i Cg 29. Av dessa tjänster beslöts de två första vid 1952 års riksdag och den sista av förra årets riksdag. Att samhället bör bedriva en aktiv lokaliseringspolitik var enligt departementschefen den allmänna uppfattningen redan då styrelsens tillades uppgiften som centralorgan för verksamheten och denna uppfattning har sedermera i olika sammanhang understrukits av

riksdagen bl. a. i anledning av väckta motioner i hithörande frågor. Det anses dock icke kunna ifrågakomma att nu utöka personalen för lokaliseringsärenden i den omfattning som styrelsen föreslagit. För att en någorlunda tillfredsställande lösning skall kunna vinnas, föreslår departementschefen emellertid, att den nuvarande personalen för dessa ärenden lösgöres från det organisatoriska sambandet med lokaliserings- och utredningsbyråns allmänna sektion och bildar en egen sektion inom byrån under ledning av en kvalificerad kraft, för vilken bör inrättas en byrådirektörstjänst i Cg 31. I den allmänna sektionen bör i stället ingå den personal, som i det föregående beräknats för den av arbetskraftsutredningen föreslagna utredningsverksamheten.

Vidare förutsättes, att det liksom tidigare får ankomma på Kungl Maj:t att, om arbetsmarknadsläget skulle ge anledning därtill, besluta om inrättande av extra tjänster inom krisorganisationen för planerings- och verkställighetsåtgärder för bekämpande av arbetslöshet.

Beräkningarna av omräkningsposterna anses ej böra föranleda erinran. Antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 kan minskas med 12 till 103. Vidare tillstyrkes att den förutnämnda för lokaliseringsärenden inrättade förste byråsekreterartjänsten i Cg 27 liksom en expeditionsvaktjänst i Cg 10 uppföres på extra ordinarie stat.

I en inom andra kammaren av herr *Dahlén m. fl.* väckt motion (II: 114) yrkas, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att en samarbetsnämnd för planläggningen av den högre undervisningen, särskilt yrkesundervisningen och den vetenskapliga fackutbildningen, tillsättes i huvudsaklig överensstämmelse med vad arbetskraftsutredningen föreslagit.

Angående motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Utskottet. Vad angår de av arbetskraftsutredningen framlagda förslagen delar utskottet departementschefens mening att frågan om inrättande av en central samarbetsnämnd för planläggningen av den högre undervisningen bör anstå i avvaktan på resultatet av universitetsberedningens arbete. Utskottet avstyrker därför yrkandet i motionen II: 114 att en sådan nämnd nu inrättas.

Departementschefens förslag att arbetsmarknadsstyrelsen skall fullfölja det utredningsarbete som arbetskraftsutredningen utfört liksom den för ändamålet beräknade personalförstärkningen hos styrelsen föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Utskottet anser i likhet med departementschefen att vägande skäl icke kan anses föreligga för att såsom statens sakrevision föreslagit ompröva frågan om bibehållande av arbetsmarknadsstyrelsen som byggande verk.

Emellertid vill utskottet understryka angelägenheten av att revisionens önskemål om en ekonomiskt rationell organisation beaktas i den utsträckning som är möjlig med hänsyn till beredskapskravet.

Av skäl som departementschefen anfört och under erinran om de synpunkter på lokaliseringens utformning som framförts i propositionen nr 85 med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § byggnadstillståndslagen m. m. tillstyrker utskottet att arbetsmarknadsstyrelsens personal för lokaliseringsärenden förstärks med en byrådirektörstjänst i Cg 31, varvid utskottet samtidigt förutsätter att det samarbete som styrelsen etablerat med andra planeringsmyndigheter, industriens organisation för lokaliseringsfrågor, industriens produktionsråd m. fl. fortsättes och utvecklas ytterligare.

Under återopande härav och då utskottet icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

I. att motionen II:114, såvitt nu är i fråga, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

II. att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arbetsmarknadsstyrelsens permanenta organisation, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1956 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för arbetsmarknadsstyrelsens permanenta organisation, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 331 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	54 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	2 341 700
4. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	17 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	928 900
	Summa kronor 4 672 800;

c) till *Arbetsmarknadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 4 672 800 kronor.

65:o) *Arbetsmarknadsstyrelsen*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65, s. 155—157), vilket innebär en ökad medels-

anvisning med 15 000 kronor för publikationstryck samt en höjning av inkomstposten med 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arbetsmarknadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 784 500 kronor.

66:o) **Arbetsmarknadsstyrelsen: Krisorganisationen.** Kungl. Maj:t har (punkt 66, s. 157—159) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arbetsmarknadsstyrelsens krisorganisation, som föranledes av vad departementschefen förordat, dels ock till *Arbetsmarknadsstyrelsen: Krisorganisationen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 050 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 000 000 kronor.

Vid anmälan av styrelsens avlöningsanslag har departementschefen förklarat, att han icke kan biträda styrelsens förslag om överförande av överingenjörsbefattningen till normalorganisationen. Tjänsten bör alltså även i fortsättningen avlönas med medel från anslaget till styrelsens krisorganisation.

Vad angår styrelsens förslag om extra ordinariesättning av tjänster inom krisorganisationen har departementschefen i nyssnämnda sammanhang tillstyrkt, att överingenjörsbefattningen förenas med extra ordinarie anställning i lönegrad Cs 15. I anslutning till styrelsens förslag förordas vidare, att på byggnadstillståndsbyrån inrättas två assistenttjänster i lönegrad Ce 19 samt för uppgifter, som äger samband med planerings- och verkställighetsåtgärder för bekämpande av arbetslöshet, två byrådirektörstjänster i lönegrad Ce 31 och tre byråingenjörstjänster i lönegrad Ce 27. Den ändrade anställningsformen anses icke böra hindra att ifrågavarande tjänster avvecklas när så kan ske.

Anslaget uppföres med ett till 1 050 000 kronor avrundat belopp, varav 965 000 kronor beräknas till avlöningar och 85 000 kronor till omkostnader.

Utskottet, som understryker angelägenheten av att ifrågavarande och andra inom krisorganisationen inrättade tjänster avvecklas så fort detta kan ske med hänsyn till arbetsuppgifterna, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arbetsmarknadsstyrelsens krisorganisation, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1956 förordat;

b) till *Arbetsmarknadsstyrelsen: Krisorganisationen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 050 000 kronor.

67:o) **Den offentliga arbetsförmedlingen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 67, s. 159—167) föreslagit riksdagen att dels besluta att i personalförteckningen för den offentliga arbetsförmedlingens permanenta organisation antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 skall ökas med tio; dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för den offentliga arbetsförmedlingens permanenta organisation, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57, dels ock till Den offentliga arbetsförmedlingen: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 20 089 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 18 329 000 kronor. Statens organisationsnämnds undersökningar inom den offentliga arbetsförmedlingen är numera i huvudsak avslutade, sedan nämnden för arbetsmarknadsstyrelsens bedömande framlagt schematiska beräkningar rörande personalbehovet för arbetsförmedlingens olika verksamhetsgrenar. Vad gäller den allmänna förmedlingen har organisationsnämnden funnit indikationer, som visar på ett visst personalöverskott. Arbetsmarknadsstyrelsen avser att i samråd med nämnden ytterligare undersöka personalbehovet och har därför ansett sig icke nu kunna framlägga några förslag rörande den allmänna förmedlingen.

Beträffande personalorganisationen för arbetsvården samt ungdomsförmedlingen-yrkesvägledningen har styrelsen däremot funnit sig kunna ta ställning till organisationsnämndens förslag. De nya personalplaner, som styrelsen i nära anslutning till dessa förslag upprättat för nämnda verksamhetsgrenar, upptar sammanlagt 294 tjänster över biträdesgraden, varav 78 yrkas som nya tjänster.

Departementschefen finner att behovet av en avsevärd förstärkning av personalen för arbetsvård samt ungdomsförmedling och yrkesvägledning måste anses vara till fullo klarlagt. Organisationsnämnden synes ha tänkt sig att de nya personalplanerna för dessa förmedlingsgrenar skall fastställas nu samt att man därefter skall överföra personal från den allmänna förmedlingen till de nya tjänsterna och samtidigt i den mån detta visar sig möjligt göra indragningar inom den sistnämnda delen av organisationen. Departementschefen är emellertid inte beredd att ta detaljerad ställning till de föreslagna personalplanerna och ej heller till i vilken takt de skall kunna genomföras utan att närmare uppgifter föreligger om den allmänna förmedlingens personalbehov. På grund härav förordas, att åtgärderna under nästa budgetår begränsas till följande. I den mån arbetsmarknadsstyrelsen finner sig kunna frigöra tjänster inom andra

delar av organisationen för överföring till arbetsvården eller ungdomsförmedlingen bör sådan överföring göras. För att under alla förhållanden de mest trängande behoven av förstärkning skall kunna tillgodoses och för att styrelsen skall ha möjlighet att i viss utsträckning pröva sig fram beräknas ett belopp av 175 000 kronor för tillfälliga förstärkningar.

För arvoden åt kontaktmän för ungdomsförmedling och yrkesvägledning beräknas ytterligare 19 000 kronor.

Såsom styrelsen erinrat har Kungl. Maj:t den 30 juni 1955 medgivit styrelsen att under innevarande budgetår från anslaget till den offentliga arbetsförmedlingens krisorganisation disponera ett belopp av 50 000 kronor för tillfällig förstärkning av förmedlingsorganisationen i de nordligaste länen samt av tjänstemannaförmedlingen i Stockholm. Styrelsen har föreslagit att medel för denna förstärkning i fortsättningen skall beräknas under förevarande anslag. Departementschefen är inte beredd att nu ta ställning till frågan om det fortsatta behovet av denna förstärkning. Där-est en sådan framdeles skulle visa sig nödvändig även under nästa budgetår, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta härom med anlitande av medel från anslaget till krisorganisationen.

Beträffande medelsbehovet för arvoden åt yrkesvalslärare inom enhets-skolans försöksdistrikt tillstyrkes att medelsanvisningen höjes med 23 000 kronor.

Styrelsens beräkning av medelsbehovet under omräkningsposterna anses icke ge anledning till erinran. Antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 ökas med 10 till 122.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Mannerskantz* och *Ragnar Bergh* (I: 190) och den andra inom andra kammaren av herr *von Seth* (II: 498), hemställes, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta att till Den offentliga arbetsförmedlingen: Avlö-ningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 19 289 000 kronor.

Angående motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen I: 190.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att ställning icke bör tas till de av arbetsmarknadsstyrelsen i anslutning till organisationsnämndens förslag framlagda personalplanerna för arbetsvården samt ungdomsförmedlingen-yrkesvägledningen förrän närmare uppgifter föreligger om den allmänna förmedlingens personalbehov. Enligt vad organisationsnämnden anfört i ärendet visar nämndens preliminära beräkningar med utgångspunkt från arbetsvolymen under andra kvartalet 1954, att inom den allmänna förmedlingen föreligger ett kapacitetsöverskott uppgående till ca 100 befattningshavare utom biträden.

Utskottet anser det viktigt att dessa indikationer klarlägges i samband med de ytterligare undersökningar av personalbehovet, som styrelsen anmält sig skola utföra i samråd med nämnden, samt att styrelsen utan dröjsmål tillvaratar de möjligheter som därvid kan yppas att överföra personal till arbetsvården och ungdomsförmedlingen eller sedan sådan överföring gjorts minska personalen. Däremot kan utskottet icke finna att de nämnda indikationerna, såsom anföres i motionerna I: 190 och II: 498, utgör bärande skäl för en nedräkning av anslaget i nuvarande läge. Utskottet avstyrker därför förevarande motionsyrkande.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit har ej heller givit utskottet anledning till erinran.

Under hänvisning till det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 190 och II: 498, såvitt nu är i fråga,

a) besluta, att i personalförteckningen för den offentliga arbetsförmedlingens permanenta organisation antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 skall ökas med tio;

b) godkänna följande avlöningsstat för den offentliga arbetsförmedlingens permanenta organisation, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	7 940 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	241 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	8 031 800
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 874 300
	Summa kronor 20 089 000;

c) till *Den offentliga arbetsförmedlingen*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 20 089 000 kronor.

68:o) **Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 68, s. 168—170) föreslagit riksdagen att till Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 5 455 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 4 685 000 kronor.

Anslagsposten till sjukvård m. m. minskas med 10 000 kronor. Till lokalkostnader beräknas ytterligare 350 000 kronor och till expenser 450 000 kronor. Anslagsposten till utbildnings- och instruktionsverksamhet minskas med 10 000 kronor. Med hänsyn till belastningen nedräknas anslagsposten till underhåll och drift av tjänstebilar med ett lika stort belopp till 65 000 kronor, varav i anslutning till styrelsens förslag 10 000 kronor reserveras för utbyte av förslitna tjänstebilar hänförliga till normalorganisationen.

I de under föregående punkt nämnda likalydande motionerna I: 190 och II: 498 hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta att till Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 5 085 000 kronor.

Angående motiveringen för nämnda yrkande hänvisas till motionen I: 190.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker sålunda förevarande motionsyrkande. Med hänvisning härtill hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 190 och II: 498, såvitt nu är i fråga, till *Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 5 455 000 kronor.*

69:o) **Den offentliga arbetsförmedlingen: Krisorganisationen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 170 och 171), vilket innebär en anslagsminskning med 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Den offentliga arbetsförmedlingen: Krisorganisationen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 100 000 kronor.

70:o) **Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 71, s. 173—184) föreslagit riksdagen att till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

Även om arbetsmarknadsläget f. n. bedömes som stabilt kan störningar inträda som åstadkommer försämrad arbetsmarknad. Beredskapen mot arbetslöshet måste därför även i ett högkonjunkturläge upprätthållas. Den

traditionella beredskapen i form av offentliga anläggningsarbeten har de senaste åren förstärkts, så att den föregående vinter uppgick till en beredskap som beräknades kunna sysselsätta 24 000 man. Under det gångna året har denna beredskap kunnat upprätthållas men icke ökas. Den kommunala beredskapen uppvisar t. o. m. en viss minskning. Departementschefen anser det nödvändigt att denna beredskap icke blott bibehålles vid sin nuvarande nivå utan ytterligare förstärkes. Även beredskapen beträffande yrkesutbildningsmöjligheter samt utläggning av industribeställningar måste upprätthållas.

Arbetsmarknadsstyrelsens överväganden och rekommendationer beträffande möjligheter och medel att möta en arbetslöshetskris bland tjänstemän finner departementschefen vara välbetänkta. Utöver en allmänt konjunkturstimulerande politik, som givetvis måste vara det viktigaste medlet för upprätthållande av full sysselsättning även för tjänstemän, har arbetsmarknadsstyrelsen samt flertalet myndigheter och organisationer som yttrat sig i ärendet särskilt framhållit en ökad yrkesutbildningsverksamhet bland de åtgärder som bör vidtagas i angivet läge. I samband härmed har arbetsmarknadsstyrelsen föreslagit, att samma möjligheter till utbildningsbidrag vid omskolning inom det ordinarie yrkesutbildningsväsendet, som på försök öppnats för ensamstående kvinnor och äldre arbetslösa, även måtte öppnas för övriga arbetslösa. En ökad yrkesutbildningsverksamhet är ett viktigt arbetslöshetsbekämpande medel. Arbetsmarknadsstyrelsens förslag beträffande omskolning av arbetslösa inom det ordinarie yrkesutbildningsväsendet har utan tvekan fog för sig. Departementschefen finner det dock icke nödvändigt att f. n. vidtaga någon ändring av gällande bestämmelser men förutsätter, att det om läget så påkallar får ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga närmare föreskrifter.

Arbetsmarknadsstyrelsens förslag i fråga om förfaringsättet vid utbildning resp. tillgodoförande av den del av utbildningskostnaden vid omskolningskurser, som skall bestridas av de kommuner där vederbörande kursdeltagare har sitt hemvist, anses icke böra föranleda annan erinran än att såväl utgifter som inkomster bör regleras över en särskild förskottstitel.

Styrelsen har i avsaknad av tillförlitliga prognoser rörande arbetsmarknadens utveckling under nästa budgetår räknat med i förhållande till innevarande budgetår i stort sett oförändrade kostnader för arbetslöshetsbekämpande åtgärder, dock med den skillnaden att ett belopp av ytterligare 10 000 000 kronor upptagits för mötande av sådana omställningsproblem, som kan bli följderna av en väntad begränsning i antalet sysselsättningstillfällen. De sammanlagda utgifterna har beräknats till 60 750 000 kronor och anslagsbehovet till 59 000 000 kronor.

De sammanlagda utgifterna för arbeten m. m. i arbetslöshetsbekämpande syfte uppgick budgetåret 1953/54 till ca 71 000 000 kronor, varav

från arbetslöshetsanslaget 33 000 000 kronor och från övriga anslag 38 000 000 kronor. De senare hänför sig till tilläggsanslag i anledning av att Kungl. Maj:t budgetåren 1952/53 och 1953/54 utnyttjat det av riksdagen lämnade bemyndigandet att meddela beslut om utförande av arbeten, för vilka anslag är uppförda å allmän beredskapsstat för budgetåret 1950/51. Budgetåret 1954/55 uppgick motsvarande utgifter till ca 50 000 000 kronor. Ovissheten om arbetsmarknadens utveckling gör det svårt att exakt beräkna medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår. Departementschefen utgår ifrån att det skall vara möjligt att i stort sett behålla den höga sysselsättning vi nu har samt att arbetslöshetsbekämpande åtgärder erfordras endast för att lindra den säsongmässiga arbetslösheten och för vissa områden huvudsakligen i övre Norrland. Det anses motiverat att räkna med i stort sett samma totala arbetslöshetskostnader som för budgetåret 1954/55, d. v. s. ca 50 000 000 kronor.

De arbeten, som de senare åren kommit till utförande i arbetslöshetsbekämpande syfte, har huvudsakligen utgjorts av vägarbeten, vatten- och avloppsanläggningar samt försvarsarbeten. I nuvarande läge anses det särskilt angeläget att vägarbetena utökas. Arbetsmarknadsstyrelsen undersöker f. n. möjligheterna att driva flera vägarbeten som beredskapsarbeten i säsongarbetslöshetsbekämpande syfte. Kostnaderna för dessa arbeten anses böra avräknas mot bilskattemedlen. Vid anmälan av anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten under sjätte huvudtiteln föreslår statsrådet Hjalmar Nilson, att ett reservationsanslag av 30 000 000 kronor anvisas huvudsakligen för utförande av väg- och gatuarbeten som beredskapsarbeten i enlighet med sistnämnda anslags hittillsvarande användningsområde i vad avser arbetsobjekten. Med hänsyn härtill anses förevarande anslag böra upptagas till oförändrat belopp, nämligen 20 000 000 kronor.

Slutligen anmäles, att Kungl. Maj:t från förevarande anslag den 30 september 1955 anvisat 100 000 kronor till AB Statens skogsindustrier för upprätthållande av driften vid Törefors AB:s sågverk i Töre under vintern 1955—1956. Vidare har på framställning av länsstyrelsen i Norrbottens län — som erhållit i uppdrag att i samarbete med arbetsmarknadsstyrelsen verkställa utredning om de åtgärder som kan vidtagas för att göra Tornedalen och Överkalixbygden bättre rustade att försörja sin befolkning med anlitande av befintliga naturtillgångar och tillgänglig arbetskraft — geologiska undersökningen erhållit dels genom beslut den 3 juni 1955 8 000 kronor för att verkställa utredning angående mängd och beskaffenhet av råvaror för betongindustri och tegeltillverkning inom Tornedalen och Överkalixbygden, dels den 28 oktober 1955 50 000 kronor för undersökning av förekomsten av koppar i Muotkamaagruvan. På framställning av 1954 års Ö-utredning har den 29 augusti 1955 3 000 kronor ställts till Ö-utredningens förfogande för att genom statens provningsanstalt låta utföra vissa prov på Gotland rörande byggnadsplattor

tillverkade på basis av bleke. Slutligen har på framställning av länsstyrelsen i Kalmar län med tillstyrkan av bl. a. 1954 års Ö-utredning den 17 december 1954 20 000 kronor ställts till länsstyrelsens förfogande för bestridande av kostnaderna för vissa preliminära utredningar rörande Ölands vattenförsörjning.

Utskottet ansluter sig till departementschefens uppfattning om nödvändigheten att förstärka icke blott den traditionella beredskapen i form av offentliga anläggningsarbeten utan även beredskapen beträffande yrkesutbildningsmöjligheter samt utläggning av industribeställningar. Dessa synpunkter har numera kommit till ytterligare uttryck i det förslag till ny allmän beredskapsstat, som förelagts riksdagen.

I övrigt vill utskottet i detta sammanhang särskilt understryka departementschefens uttalande om en ökad yrkesutbildningsverksamhet som ett viktigt arbetslöshetsbekämpande medel. Såsom departementschefen anfört torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att, om läget så skulle påkalla, besluta om ökade åtgärder härutinnan.

Vad departementschefen föreslagit i fråga om förfaringssättet vid utbetalning resp. tillgodoförande av kommunernas bidrag till utbildningskostnaderna synes böra godtagas.

Beräkningen av de totala arbetslöshetskostnaderna för nästa budgetår föranleder ingen erinran från utskottets sida. I fråga om kostnadernas fördelning på olika anslag avser utskottet att framdeles ta ställning till den föreslagna medelsanvisningen under sjätte huvudtitelns anslag till Vissa vägbyggnadsarbeten. I förevarande sammanhang tillstyrker utskottet att arbetslöshetsanslaget uppföres med det av Kungl. Maj:t äskade beloppet av 20 milj. kronor.

Under återopande av det anförda får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 000 kronor.

71:o) **Kostnader för överflyttning av arbetskraft.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, s. 184—188), vilket innebär en anslagshöjning med 399 900 kronor med anledning av att tillgängliga reservationsmedel beräknas bli ianspråktagna under innevarande budgetår, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Kostnader för överflyttning av arbetskraft* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

72:o) **Arbetskliniken i Stockholm.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 188 och 189), vilket innebär en anslagsminskning med 11 400 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arbetskliniken i Stockholm* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 255 400 kronor.

73:o) **Bidrag till kommunal och enskild arbetsvårdsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 190—193), vilket jämfört med det belopp som står till förfogande för innevarande budgetår innebär en ökad medelsanvisning med 141 000 kronor med hänsyn till den fortgående utvidgningen av verksamheten, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till kommunal och enskild arbetsvårdsverksamhet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

74:o) **Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkt 75, s. 193—196) föreslagit riksdagen att till Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 2 650 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsens bidragsverksamhet för utbildning av partiellt arbetsföra bör i fortsättningen omfatta jämväl vuxna elever vid hantverkskolorna för blinda i Växjö och Kristinehamn. Styrelsens ifrågavarande verksamhet har vidare förutsatts skola omfatta erforderlig omskolning av de tuberkulossjuka flyktingar jämte anhöriga till dem, vilka enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1955 överförts till Sverige från flyktingläger under Förenta Nationernas beskydd. Då behovet av arbetsvård i form av yrkesutbildning alltjämt är mycket stort, torde även i övrigt en viss utbyggnad av verksamheten böra komma till stånd. Av nu anförda skäl förordar departementschefen, att medelsanvisningen till utbildningsbidrag höjes med 350 000 till 2 550 000 kronor. Styrelsen anses därjämte böra äga att av under händer havda medel förskottsvis bestrida på kommunerna belöpande andelar av ifrågavarande utbildningsbidrag.

Styrelsens förslag om ökad medelsanvisning till psykotekniska anlagsprov kan departementschefen icke tillstyrka. Det ånyo framförda förslaget att medel för näringshjälp skall ställas till styrelsens förfogande anses icke heller böra bifallas.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Boo m. fl.* (I: 191) och den andra inom andra kammaren av fröken *Sandell m. fl.* (II: 499), hemställes, att riksdagen måtte besluta att till näringshjälp i samband med arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Angående motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 499.

Utskottet. Motionärernas yrkande överensstämmer med det förslag som arbetsmarknadsstyrelsen vid upprepade tillfällen tidigare och nu på nytt

framfört om ett anslag på 100 000 kronor för beredande av näringshjälp i samband med arbetsvårdsverksamheten. Styrelsens förslag har hittills icke vunnit bifall, emedan det ansetts att dylik hjälp tills vidare endast borde lämnas av pensionsstyrelsen, som för ändamålet disponerar medel anvisade under anslaget till åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet. Med hänsyn till att arbetsmarknadsstyrelsen under senare år övertagit större delen av pensionsstyrelsens tidigare yrkesutbildningsverksamhet och med beaktande av den fortgående utvidgningen av arbetsvårdsverksamheten vill det synas som om det vore en praktisk åtgärd att ställa medel från pensionsstyrelsens anslag till näringshjälp även till arbetsmarknadsstyrelsens förfogande. Utskottet förordar därför att frågan tages upp till omprövning av Kungl. Maj:t.

Under återopande av det anförda får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må

I. i anledning av motionerna I: 191 och II: 499 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anför;

II. till *Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 2 650 000 kronor.

75:o) **Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76, s. 196—199), vilket innebär oförändrad medelsanvisning med hänsyn till inkomsterna under anslaget samt samma avskrivningsbemyndigande som under innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga arbetsmarknadsstyrelsen att under budgetåret 1956/57, utan hinder av gällande bestämmelser angående avskrivning av kronans fordringar, besluta om avskrivning av fordran, uppkommen inom arbetsmarknadsverket, till belopp ej överstigande 500 kronor, beträffande vilken *antingen* omständigheterna ger vid handen att vederbörande icke kan betala sin skuld och enligt styrelsens bedömande ingen eller ringa möjlighet föreligger att framdeles uttaga betalning, *eller ock* åtgärder för fordringens bevakande och indrivande bedömes förenade med arbete och kostnader i sådan utsträckning att åtgärderna ej är ekonomiskt lönande, allt såvitt dylika åtgärder ändock icke anses påkallade av andra än ekonomiska förhållanden;

b) till *Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Bostadsbyggande m. m.

76:o) **Statens nämnd för byggnadsforskning: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86, s. 234), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 9 200 kronor för automatiska löneökningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens nämnd för byggnadsforskning, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	27 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	6 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	49 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	19 200

Summa kronor 102 300;

b) till *Statens nämnd för byggnadsforskning: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 102 300 kronor.

77:o) **Statens nämnd för byggnadsforskning: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87, s. 235), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens nämnd för byggnadsforskning: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 37 000 kronor.

78:o) **Byggnadsforskning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 88, s. 236), som innebär oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsforskning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 265 000 kronor.

79:o) **Statens nämnd för samlingslokaler.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89, s. 236 och 237), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 4 300 kronor för biträdeshjälp och automatiska lönekostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens nämnd för samlingslokaler* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 36 100 kronor.

80:o) **Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90, s. 237), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

81:o) **Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 91, s. 237 och 238), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 199 900 kronor i anledning av att disponibla reservationsmedel är i det närmaste slut, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

82:o) **Bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler.** Kungl. Maj:t har (punkt 92, s. 238—241) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 450 000 kronor.

Under detta anslag har medel anvisats för de av 1954 och 1955 års riksdagar beslutade bidragen till dels utrustning m. m. av lokaler, som användes för ungdomsverksamhet, och dels utrustning av allmänna samlingslokaler i vanlig bemärkelse med köksinventarier m. m. Bidragen ingår som ett led i de av samma års riksdagar beslutade reformerna på nykterhetspolitikens område. Genom att möjliggöra en förbättring av ifrågavarande lokaler har man velat främja ett alkoholfritt umgängesliv i synnerhet bland ungdomen. Den speciella nykterhetspolitiska motiveringen har ansetts utgöra skäl för att reservera en stor del av anslaget för nykterhetsorganisationernas lokaler. I denna del administreras bidragen av Våra gårdar och i övrigt av nämnden för samlingslokaler.

Vid behandlingen av frågan om anslag till dessa bidrag för innevarande budgetår uttalade sig såväl föredragande departementschefen (V ht s. 206) som statsutskottet (SU nr 5 s. 52) för en samordning av de båda bidragsformerna dels med hänsyn till att de i stor utsträckning torde komma till användning beträffande samma lokalkategorier och dels ur synpunkten att åstadkomma en större enhetlighet i fråga om den statliga stödverksamheten till samlingslokaler över huvud taget. Med anledning härav beslöt Kungl. Maj:t den 30 juni 1955 att utvidga uppdraget för den utredningsman, som tidigare tillkallats att utreda olika frågor berörande bidrags-

och låneverksamheten för anordnande av allmänna samlingslokaler, till att avse jämväl förevarande bidragsverksamhet.

Utredningsmannen har numera avgivit betänkande med förslag angående statsstöd till samlingslokaler (SOU 1955: 39), men departementschefen räknar icke med att några förslag i ämnet skall kunna föreläggas 1956 års riksdag. I avbidan på att slutlig ställning tages till dessa förslag, innebärande bl. a. att nu ifrågavarande bidrag skall ersättas av ett enhetligt inventariebidrag, anses den nuvarande verksamheten böra upprätthållas jämväl under nästa budgetår. Omfattningen av bidragsgivningen till ungdomslokaler anses dock i betraktande av de erfarenheter, som nämnden för samlingslokaler redovisat, kunna utan större olägenheter något inskränkas. Departementschefen föreslår att medelsanvisningen i denna del minskas med 50 000 till 200 000 kronor. Härav anses med bibehållande av ungefär samma proportion som tidigare 75 000 kronor böra ställas till förfogande för Våra gårdar och 125 000 kronor för nämnden för samlingslokaler. I fråga om den av 1955 års riksdag beslutade bidragsgivningen till köksinventarier m. m. föreligger ännu inte några erfarenheter. Departementschefen förordar i överensstämmelse med nämndens förslag, att för dessa bidrag beräknas oförändrat 200 000 kronor att av nämnden och Våra gårdar liksom förut fördelas med hälften var.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Pettersson m. fl.* (I: 104) och den andra inom andra kammaren av fröken *Sandell m. fl.* (II: 140), i vilka motioner hemställes, att riksdagen måtte som bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 450 000 kronor enligt fördelning och grunder som gäller för innevarande budgetår,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Cassel* och fröken *Wetterström* väckt motion (II: 488), vari hemställes, att riksdagen måtte avslå vad Kungl. Maj:t hemställt under förevarande punkt.

Angående motiveringarna för nämnda yrkanden hänvisas till motionerna II: 140 och II: 488.

Utskottet. Såsom framgår av propositionens redogörelse innebär det föreliggande utredningsförslaget att ifrågavarande bidrag skall ersättas med ett enhetligt inventariebidrag. Utskottet utgår från att förslag i sådan riktning skall kunna föreläggas nästa års riksdag. Under denna förutsättning tillstyrker utskottet, att den nuvarande verksamheten får fortgå tills vidare i den minskade omfattning som Kungl. Maj:t föreslagit. Av det anförda framgår att utskottet avstyrker ifrågavarande motioner.

Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 104 och II: 140 samt II: 488 till *Bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

83:o) **Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93, s. 241), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 5 000 kronor på grund av medelsåtgången, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 65 000 kronor.

84:o) **Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 94, s. 241), vilket upptar oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor.

Sjuk- och yrkesskadeförsäkring m. m.

85:o) **Försäkringsrådet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 95, s. 242—246) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för försäkringsrådet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57, dels ock till Försäkringsrådet: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 879 800 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 836 500 kronor.

Försäkringsrådet är högsta instans vid prövningen av yrkesskadeärenden. Genom ikraftträdandet av den allmänna sjukförsäkringen har dessa ärenden minskat starkt i antal, då flertalet ärenden där yrkesskadan eller yrkessjukdomen föranleder sjukskrivning i högst 90 dagar behandlas utslutande av sjukkassorna. Vid klagan över dessas beslut är Kungl. Maj:t högsta instans. Vid behandlingen av organisationsfrågorna i samband med den allmänna sjukförsäkringens ikraftträdande förutsågs därför, att försäkringsrådets organisation efter en övergångstid skulle kunna minskas. Vid anmälan av propositionen 1954: 208 angående det administrativa handhavandet av sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna, m. m. anförde emellertid dåvarande chefen för socialdepartementet, att med hänsyn till besvärärenden

denas eftersläpning den genom sjuk- och yrkesskadeförsäkringarnas samordning uppkommande minskningen av försäkringsrådets arbetsbörda icke torde komma att medgiva någon omorganisation av rådet förrän efter en övergångstid av ett par år.

Nu föreliggande uppgifter tyder enligt departementschefen på en avsevärd nedgång av antalet på försäkringsrådet ankommande mål. Det anses emellertid ännu inte möjligt att med någon säkerhet bedöma arbetskraftsbehovet under nästa budgetår. Under sådana förhållanden finner departementschefen det lämpligast att det får ankomma på Kungl. Maj:t att med hänsynstagande till utvecklingen av försäkringsrådets arbetsbörda besluta i vilken utsträckning och vid vilken tidpunkt organisationen skall reduceras. I första hand anses arbetskraft som kan friställas inom försäkringsrådet böra utnyttjas för att provisoriskt förstärka riksförsäkringsanstaltens sjukkasseyråer, där svårigheter föreligger att bemästra den arbetsbörda som den allmänna sjukförsäkringen föranleder för anstalten i dess egenskap av tillsynsmyndighet och besvärinstans. Härigenom vinnes att ett ställningstagande till såväl försäkringsrådets som riksförsäkringsanstaltens personalfrågor kan uppskjutas till dess att säkrare hållpunkter för bedömande av personalbehovet kan förväntas föreligga. Departementschefen räknar med att detta skall vara fallet vid behandlingen av anslagsfrågorna för budgetåret 1957/58.

Med hänsyn till det anförda godtages i stort sett försäkringsrådets beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår under ifrågavarande anslag. Anslaget höjes på grund därav med endast 43 300 kronor, motsvarande huvudsakligen automatiska löncökningar.

Utskottet. Av vad departementschefen anfört framgår att det f. n. icke är möjligt att draga några bestämda slutsatser beträffande möjligheterna att minska försäkringsrådets personalorganisation med anledning av nedgången i antalet på försäkringsrådet ankommande mål. Det synes därför såsom departementschefen anfört böra få överlämnas åt Kungl. Maj:t att tills vidare besluta om möjliga indragningar. Med hänsyn till de redovisade personalsvårigheterna för riksförsäkringsanstaltens sjukkasseyråer vill utskottet icke heller motsätta sig att den personal som kan friställas inom försäkringsrådet utnyttjas för att provisoriskt förstärka nämnda byråer.

Under åberopande av det anförda och då utskottet icke funnit anledning till erinran mot anslagsberäkningen hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för försäkringsrådet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> 464 700	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	75 200

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	183 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	156 300
	Summa kronor 879 800;

b) till *Försäkringsrådet*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 879 800 kronor.

86:o) **Försäkringsrådet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 96, s. 246), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försäkringsrådet*: *Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

87:o) **Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 97, s. 246—262), föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för riksförsäkringsanstalten, som föranledes av vad departementschefen förordad, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för riksförsäkringsanstalten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57, dels ock till Riksförsäkringsanstalten: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 7 124 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 6 624 000 kronor.

Vid behandlingen av riksförsäkringsanstaltens omorganisation med anledning av ikraftträdandet av den allmänna sjukförsäkringen togs inte ställning till frågan om statistiken rörande sjukförsäkring och yrkesskadeförsäkring. Denna fråga har nu utretts i särskild ordning. Utredningsmannen har föreslagit en inte oväsentlig utbyggnad av den tidigare förda sjukförsäkringsstatistiken. En sådan utbyggnad är enligt departementschefens uppfattning nödvändig för att ett tillfredsställande underlag för den förvaltningsmässiga kontrollen över verksamheten skall erhållas.

Såsom utredningsmannen föreslagit bör medlemsstatistik och sjuklighetsstatistik föras rörande sjukförsäkringen. I fråga om medlemsstatistiken vill departementschefen endast anföra, att riksförsäkringsanstalten bör undersöka huruvida ett enklare förfarande än den av utredningsmannen föreslagna hålkortsbearbetningen är ur ekonomiska och organisatoriska synpunkter lämpligt. Även beträffande sjuklighetsstatistiken har anstalten ansett förenklingar kunna komma i fråga. Möjligheterna härtill bör givetvis tillvaratas. Även de av statens organisationsnämnd framförda synpunkterna bör beaktas i den mån detta kan ske utan att syftet med statistiken äventyras. Den viktigaste frågan beträffande sjuklighetsstatistiken är emellertid huruvida hålkorten bör stansas centralt hos riksförsäkringsanstalten såsom utredningsmannen föreslagit eller om korten bör stansas hos central-

sjukkassorna såsom anstalten, flertalet av kassorna m. fl. ansett lämpligast. En decentraliserad stansning föranleder utan tvivel ökade kostnader genom att ett större antal stansmaskiner måste förhyras. Kostnadsökningen torde emellertid inte bli betydande och motväges åtminstone delvis genom besparingar i andra hänseenden. Vidare har den decentraliserade stansningen sannolikt vissa organisatoriska fördelar. Departementschefen anser sig därför böra ansluta sig till den uppfattningen att stansningen bör ske hos centralsjukkassorna.

Med hänsyn till vad som anförts i remissutlåtandena är departementschefen inte nu beredd att ta ställning till förslaget om en sjukdomsstatistik. Denna fråga bör övervägas ytterligare. Detsamma gäller yrkesskadestatistiken, beträffande vilken möjligheterna till ytterligare förenklingar bör undersökas. Tills vidare bör dock årsstatistik för arbetarskyddets och försäkringsinrättningarnas behov upprättas. Den föreslagna kvartalsstatistiken bör däremot inte komma till stånd.

Utöver vad nu anförts finner departementschefen inte anledning att f. n. ta ställning till de föreliggande förslagen beträffande statistikens utformning. Det bör ankomma på riksförsäkringsanstalten att med ledning av utredningsmannens förslag och de däröver avgivna utlåtandena ytterligare överväga hithörande frågor.

Den förordade lösningen av frågan om hålkortsstansningen medför, att centralsjukkassorna själva får bära kostnaderna för stansningspersonal, stansningsmaskiner m. m. Under dessa förhållanden anses att det inte finns anledning att föreskriva skyldighet för sjukkassorna att lämna bidrag till kostnaderna för den del av statistikarbetet, som faller på riksförsäkringsanstalten.

Utredningsmannens förslag att en särskild byrå för sjukförsäkringsstatistiken inrättas inom riksförsäkringsanstalten har avstyrkts av anstalten, som i stället anser, att ärenden rörande denna statistik tillsammans med vissa andra ärenden bör överföras från första sjukkassebyrån till försäkringsmatematiska och statistiska byrån. Mot sistnämnda förslag har departementschefen intet att erinra. Han kan emellertid inte tillstyrka annan förstärkning av personalorganisationen för sjukförsäkringsstatistiken än en ny befattning som förste aktuarie i Ce 29. Härutöver torde senare en inte oväsentlig personalförstärkning, huvudsakligen avseende biträdespersonal, bli ofrånkomlig. Då riksförsäkringsanstalten inte räknar med att dess bearbetning av materialet för sjukförsäkringsstatistiken skall börja förrän 1958 är detta dock inte aktuellt för nästa budgetår. Det bör emellertid ankomma på riksförsäkringsanstalten att undersöka om en utbyggnad av anstaltens maskinavdelning är fördelaktigare än anlåtande av statistiska centralbyråns maskincentral för bearbetning av hålkortsmaterialet.

Anstalten har föreslagit en betydande förstärkning av personalen huvudsakligen med hänvisning till den arbetsbelastning som föranledes av den

allmänna sjukförsäkringen. I fråga om första sjukkassebyrån kan departementschefen endast tillstyrka, att för de särskilda uppgifter som ankommer på riksförsäkringsanstalten i samband med sjukförsäkringen för sjömän m. fl. inrättas en tjänst som förste kontorsskrivare i Ce 21 och en kontoristtjänst i Ce 13. Beträffande andra sjukkassebyrån kan departementschefen endast förorda, att de två förordnanden att fullgöra göromål vilka ankommer på befattningshavare i 31 resp. 29 lönegraden, som övergångvis meddelats för innevarande budgetår, får disponeras även under nästa budgetår. I övrigt hänvisar departementschefen rörande andra sjukkassebyrån till att han vid anmälan av försäkringsrådets avlöningsanslag räknat med att personal från försäkringsrådet under nästa budgetår bör kunna disponeras för tillfällig förstärkning av riksförsäkringsanstalten. Vidare framhålles att det, sedan någon erfarenhet vunnits angående verkningarna av sjukförsäkringsreformen i fråga om de delar av anstalten som sysslar med ärenden rörande yrkesskadeförsäkring, bör undersökas om någon arbetskraft kan överföras från dessa delar till sjukförsäkringsbyråerna.

En befattning som telefonist bör utgå sedan anstalten erhållit automatisk telefonväxel.

Tjänstebenämningarna för tio tjänster som förste aktuarie och fyra tjänster som aktuarie föreslås ändrade till förste byråsekreterare resp. byråsekreterare. Övergångsstaten kan minskas med fyra tjänster som förste byråsekreterare i Ca 27 och 14 tjänster som kontorsbiträde i Ca 8. En tjänst som kontorsskrivare i Ca 19, vilken enligt gällande bestämmelser ej må uppehållas, kan därjämte utgå ur personalförteckningen.

De förordade förslagen medför jämte omräkningsposterna en ökning av medelsbehovet under anslaget med 500 000 kronor.

Utskottet kan i allt väsentligt ansluta sig till vad departementschefen anfört om nödvändigheten att utbygga den tidigare förda sjukförsäkringsstatistiken samt om den närmare utformningen av de föreslagna olika grenarna av statistiken och arbetets uppdelning på riksförsäkringsanstalten och centralsjukkassorna. Den föreslagna personalförstärkningen för statistiken föranleder icke heller någon erinran från utskottets sida.

Beträffande personalorganisationen i övrigt tillstyrker utskottet att sjukkassebyråerna förstärkes i enlighet med det föreliggande förslaget. I denna del får utskottet vidare hänvisa till vad utskottet anfört i det föregående rörande möjligheterna att provisoriskt överföra personal från försäkringsrådet.

Då utskottet icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i per-

sonalförteckningen för riksförsäkringsanstalten, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1956 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksförsäkringsanstalten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 914 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	63 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	2 714 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 431 400
	Summa kronor 7 124 000;

c) till *Riksförsäkringsanstalten*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 7 124 000 kronor.

88:o) **Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 98, s. 262—264), vilket innebär en minskad medelsanvisning med 107 500 kronor huvudsakligen i anledning av att en tidigare beräknad post för installation av telefonväxel utgår, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 668 500 kronor.

89:o) **Bidrag till sjukkassor m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 99, s. 265—268) föreslagit riksdagen att till Bidrag till sjukkassor m. m. för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 260 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 270 000 000 kronor.

Departementschefen anmäler att samma dag avlåtits proposition till riksdagen med förslag till vissa ändringar i lagen om allmän sjukförsäkring och förordningen angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel. Ingen av de författningsändringar som sålunda är aktuella är av beskaffenhet att böra påverka anslagsberäkningen för nästa budgetår. Beräkningen kan därför grundas på nu gällande bestämmelser.

För innevarande budgetår har till bidrag till sjukkassor m. m. anvisats ett förslagsanslag av 270 000 000 kronor. Till grund för detta belopp ligger främst socialförsäkringsutredningens beräkningar av kostnaderna för den allmänna sjukförsäkringen. Riksförsäkringsanstalten har nu föreslagit, att anslaget för nästa budgetår nedsattes med 20 000 000 kronor. Anstalten har härvid

huvudsakligen utgått från de faktiska kostnaderna under månaderna mars—maj 1955. Det är enligt departementschefen tillfredsställande att konstatera, att kostnaderna hittills hållit sig inom den beräknade ramen. En viss försiktighet anses emellertid tills vidare motiverad när det gäller att dra slutsatser av tillgängliga kostnadssiffror. Det bör sålunda beaktas, att den väsentliga anledningen till att kostnaderna understigit de beräknade varit, att antalet sjukdagar per medlem visat sig bli lägre än det — med viss säkerhetsmarginal beräknade — antal som lagts till grund för anslagsberäkningen. Däremot har kostnaderna för sjukvårdsförsäkringen något överstigit vad som antagits. Huruvida det relativt låga antalet sjukdagar under våren 1955 kommer att bli bestående torde ännu inte kunna bedömas med någon säkerhet, och även en mindre höjning av detta antal får stora konsekvenser i kostnadshänseende. Ehuru riksförsäkringsanstaltens anslagsberäkning för nästa budgetår inrymmer en viss säkerhetsmarginal anser departementschefen därför en något försiktigare uppskattning av anslagsbehovet motiverad och föreslår sålunda, att anslaget räknas ned med endast 10 000 000 kronor till 260 000 000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *Sjölin m. fl.* väckt motion (II: 558) föreslås, att riksdagen till Bidrag till sjukkassor m. m. för budgetåret 1956/57 måtte anvisa ett förslagsanslag av 250 000 000 kronor, innebärande en nedräkning av det av departementschefen föreslagna anslaget med 10 milj. kronor.

Angående motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Utskottet får erinra att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts proposition nr 22 med förslag till lag angående ändring i lagen den 3 januari 1947 om allmän sjukförsäkring m. m. Såsom departementschefen anfört påverkar ifrågavarande författningsändringar icke anslagsberäkningen för nästa budgetår.

Till grund för Kungl. Maj:ts förevarande förslag ligger av riksförsäkringsanstalten med utgångspunkt från de faktiska försäkringskostnaderna under mars—maj 1955 verkställda beräkningar av statsbidragsbehovet. Enligt dessa beräkningar skulle statsbidraget för budgetåret 1956/57 uppgå till 240,5 milj. kronor, vilket belopp anstalten med hänsyn till ovissheten om utvecklingen höjt till 250 milj. kronor. Departementschefen har ansett att en något försiktigare uppskattning av anslagsbehovet är motiverad och att anslaget bör uppföras med 260 milj. kronor. I motionen II: 558 anföres att bärande skäl icke förebragts för denna ytterligare marginal i förhållande till anstaltens beräkning, varför anslaget sålunda bör anvisas med det av anstalten äskade beloppet.

Med anledning av vad sålunda förekommit har utskottet låtit riksförsäkringsanstalten verkställa nya beräkningar på grundval av hos anstalten

numera tillgängliga uppgifter om sjukkassornas utbetalningar under hela året 1955. Med reservation för att dessa uppgifter endast är preliminära och att någon mer ingående analys av utvecklingen icke medhunnits har anstalten nu uppskattat medelsbehovet för statsbidrag till 243,4 milj. kronor mot tidigare beräknade 240,5 milj. kronor. Skillnaden är således endast 2,9 milj. kronor och ändrar i stort sett icke de i propositionen redovisade utgångspunkterna för anslagsberäkningen.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att en viss försiktighet i nuvarande läge är motiverad när det gäller att dra slutsatser av tillgängliga kostnadssiffror. Dessa är som framgår av det föregående endast preliminära och avser kostnader under ett år då hälsotillståndet i stort sett torde ha varit bättre än normalt bl. a. genom frånvaron av större epidemier. Vidare bör beaktas att medicinalstyrelsen i framställning till Kungl. Maj:t i början av detta år föreslagit vissa ändringar i den s. k. läkarvårdstaxan, vilka beräknas medföra en årlig ökning av statens kostnader för läkarvårdsutgifterna med 2,5 å 5 milj. kronor. Av nu angivna skäl tillstyrker utskottet att anslaget anvisas med det av Kungl. Maj:t äskade beloppet av 260 milj. kronor.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 558 till *Bidrag till sjukkassor m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 260 000 000 kronor.

90:o) **Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100, s. 268—269), vilket innebär en anslagsminskning med 1 200 000 kronor i anledning av ikraftträdandet av omregleringslagen rörande vissa äldre ersättningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 700 000 kronor.

91:o) **Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 101, s. 269), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 500 000 kronor i anledning av den beslutade omregleringen av äldre ersättningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 300 000 kronor.

Arbetarskydd

92:o) **Utredning rörande koloxidförgiftningars uppkomst och förebyggande.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 107, s. 272), vilket innebär oförändrad medelsanvisning med 100 000 kronor för fortsättande i arbetarskyddsverkets regi av en allsidig utredning i syfte att klarlägga uppkomsten av koloxidförgiftning och skapa förutsättningar för effektivare skyddsåtgärder, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utredning rörande koloxidförgiftningars uppkomst och förebyggande* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

93:o) **Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109, s. 273), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

Folkpensionering m. m.

94:o) **Pensionsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 110, s. 274—278) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för pensionsstyrelsen, som föranledes av vad departementschefen förordad, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57, dels ock till Pensionsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 5 476 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 982 000 kronor.

Departementschefen har intet att erinra mot att på kanslibyråns registeravdelning inrättas två kanslibiträdestjänster i Ce 11 i stället för två dubblingsförordnanden.

Av vad pensionsstyrelsen anfört framgår, att en förstärkning erfordras av den personal, som inom gransknings- och sjukvårdsbyråerna sakprövar pensionsnämndernas beslut i ärenden rörande invalidpension m. m. I avbidan på ytterligare erfarenhet anses förstärkningen dock böra begränsas till två tjänster som förste byråsekreterare i Ca 27. Samtidigt bör i enlig-

het med styrelsens förslag två för andra uppgifter avsedda byråsekreterartjänster i Ca 25 utgå ur organisationen. Den ena tjänsten, vars innehavare har en högre extra ordinarie tjänst, bör föras på övergångsstat.

I fråga om försäkringsbyråns maskinavdelning tillstyrkes att nio maskinoperatörstjänster i Ce 8 ersättes med två tjänster som förste maskinoperatör i Ce 17 och två tjänster som maskinoperatör i Ce 13. Vidare tillstyrkes att medel beräknas för ytterligare fem biträden i reglerad befordringsgång samt för en amanuens i reglerad befordringsgång i stället för en extra amanuens. Slutligen föreslås att tjänsten som materialförvaltare hos pensionsstyrelsen, som nu är placerad i Ca 14, uppflyttas till 17 lönegraden.

De förordade förslagen medför tillsammans med erforderlig omräkning av det rörliga tillägget m. m. en ökning av medelsbehovet under anslaget med 494 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för pensionsstyrelsen, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1956 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 256 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	64 750
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	2 017 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 137 250
	Summa kronor 5 476 000;

c) till *Pensionsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 5 476 000 kronor.

95:o) **Pensionsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 111, s. 278—280), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 28 000 kronor huvudsakligen till kostnader för folkpensionernas utbetalande m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Pensionsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 206 500 kronor.

96:o) **Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ortsombud.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 112, s. 280 och 281), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 54 000 kronor för höjning av ombudens arvoden och med 10 000 kronor för reseersättningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ortsombud* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 494 000 kronor.

97:o) **Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 114, s. 282 och 283), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 600 000 kronor till följd av löne- och prisstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 900 000 kronor.

98:o) **Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet.** Kungl. Maj:t har (punkt 115, s. 283—287) föreslagit riksdagen att till Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 12 880 000 kronor.

1946 års riksdag bemyndigade Kungl. Maj:t att låta träffa avtal om inrättande vid pensionsstyrelsens sjukhus av ytterligare högst 250 vårdplatser för reumatiskt sjuka (prop. 1946: 224, SU 182, rskr 388). Med anledning härav har Kungl. Maj:t år 1948 och 1949 godkänt av pensionsstyrelsen med sjukhusens huvudmän träffade avtal om anordnande av reumatikeravdelningar vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg (120 platser) resp. lasarettet i Lund (64 platser). Avdelningen i Göteborg är uppförd men utnyttjas tills vidare för annat sjukvårdsändamål. Avdelningen i Lund beräknas av pensionsstyrelsen kunna tagas i bruk hösten 1956. Styrelsen räknar vidare med att en reumatikeravdelning skall komma till stånd vid lasarettet i Umeå (60 platser). De nu nämnda tre avdelningarna har sålunda sammanlagt 244 platser. Å andra sidan har vissa av pensionsstyrelsen drivna lasarettavdelningar med sammanlagt 147 platser nu övertagits av sjukhusens huvudmän. Pensionsstyrelsen har räknat om medelsbehovet för sjukhusen med anledning av denna utveckling. Styrelsen har vidare räknat med en viss ökning av vårdkostnaderna vid sjukhusen på grund av att lönerna höjts m. m. Styrelsens ifrågavarande beräkningar anses böra godtagas.

Större delen av de till s. k. näringshjälp använda medlen utgår numera som bidrag till invalidbilar och andra invalidfordon. Pensionsstyrelsen har föreslagit, att till näringshjälp beräknas 800 000 kronor under nästa budgetår mot 450 000 kronor enligt anslagsberäkningen för innevarande budgetår. Antalet ansökningar om bidrag ökar och de av pensionsstyrelsen lämnade bidragen är små; medan en invalidbil kan beräknas kosta ca 7 000 kronor lämnar styrelsen i regel bidrag med högst 2 000 kronor. Frågan om att använda bilskattemedel för ifrågavarande bidrag har upptagits till behandling i en inom socialdepartementet upprättad promemoria, över vilken yttranden inhämtats. I flertalet yttranden har avstyrkts att bilskattemedel användes för ändamålet. Denna tanke torde därför ej böra fullföljas. I stället föreslås att ökade medel beräknas under detta anslag. Departementschefen kan emellertid inte tillstyrka större ökning än med 230 000 kronor. Detta skulle — då överslagsmässigt kan beräknas, att ca 60 % av det för innevarande budgetår till näringshjälp avsedda beloppet belöper på bidrag till invalidfordon — innebära, att ca 500 000 kronor skall stå till förfogande för sådana bidrag.

Mot pensionsstyrelsens beräkningar i övrigt anses intet vara att erinra. Med hänsyn härtill beräknas det sammanlagda medelsbehovet under anslaget till 12 880 000 kronor. Då för innevarande budgetår förutsatts, att en reservation av 790 000 kronor skulle stå till förfogande, utgör den reella anslagsökningen 90 000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *Ekdahl* väckt motion (II: 397) föreslås, att riksdagen för budgetåret 1956/57 anvisar dels 10 000 kronor för erforderlig verktygsutrustning och dels 8 000 kronor till skrivmaskiner åt sådana blinda, som efter genomförd yrkesutbildning icke kan erhålla utrustningsbidrag från blindskola.

Angående den närmare motiveringen för yrkandena hänvisas till motionen.

Utskottet. Med förevarande motion åsyftas sådana blinda vilka av arbetsmarknadsstyrelsen beviljas bidrag till yrkesutbildning enligt de regler som gäller för partiellt arbetsföra. Som utskottet förut anfört under punkten 74 disponerar styrelsen icke egna medel för att kunna lämna s. k. näringshjälp efter slutad utbildning utan är härutinnan hänvisad till pensionsstyrelsens ifrågavarande verksamhet. Möjlighet föreligger emellertid att på denna väg tillgodose de av motionären uttalade önskemålen. Under sådana förhållanden synes någon riksdagens åtgärd i anledning av motionen icke påkallad.

Under återopande härav och då utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

I. att riksdagen må till *Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 12 880 000 kronor;

II. att motionen II: 397 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

99:o) **Bidrag till de blindas förening.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 117, s. 287—289), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 25 000 kronor i anledning av allmänna kostnadsstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till de blindas förening* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 390 000 kronor.

Diverse

100:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 118 och 119, s. 290) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1956/57 såsom förslagsanslag anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* 1 632 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* 21 200 kronor.

101:o) **Statens hyresråd: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 120, s. 290 och 291), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 54 900 kronor i anledning av automatiska löneökningar, samt under erinran att anslaget till kostnader för genomförande av en behovsprövning på bostadsmarknaden utgår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hyresråd: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 849 200 kronor.

102:o) **Statens hyresråd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 121, s. 291), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hyresråd: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 74 500 kronor.

103:o) **Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 122, s. 291), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

104:o) **Internationellt socialpolitiskt samarbete.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 123, s. 292), vilket innebär en minskad medelsanvisning med 30 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Internationellt socialpolitiskt samarbete* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

105:o) **Bidrag till utlandssvenskarnas förening.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 124, s. 292 och 293), vilket upptar oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till utlandssvenskarnas förening* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

106:o) **Understöd åt utlandssvenskar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 125, s. 293—298), vilket innebär att ansvaret för mottagningshjälpens ombesörjande i fortsättningen skall ankomma på länsstyrelserna i stället för på arbetsmarknadsorganen samt en anslagsminskning i anslutning till belastningen med 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1956 förordad ändring i fråga om handläggningen av biståndsärenden rörande utlandssvenskar m. fl.;

b) till *Understöd åt utlandssvenskar m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

107:o) **Understöd åt flyktingar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 126, s. 298 och 299), vilket innebär en minskad medelsanvisning med 25 000 kronor med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understöd åt flyktingar m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

108:o) **Social upplysningsfilm.** Kungl. Maj:t har (punkt 127, s. 299 och 300) föreslagit riksdagen att till Social upplysningsfilm för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp. Enligt departementschefen bör anslaget även för nästa budgetår uppföras med 30 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ragnar Bergh* (I: 188) och den andra inom andra kammaren av herrar *Östlund* och *Dickson* (II: 344), har hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionen I: 188.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 188 och II: 344 till *Social upplysningsfilm* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

109:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 128, s. 300), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 35 000 kronor med hänsyn till 1955 års löneökningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 870 000 kronor.

110:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 129, s. 300), vilket innebär en anslagsminskning med 64 900 kronor med hänsyn till förefintliga reservationsmedel, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Uppskjutna frågor

111:o) Utskottet kommer framdeles att avge utlåtande beträffande nedannämnda, av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 70: Bidrag till erkända arbetslöshetskassor;

punkten 77: Bostadsstyrelsen: Avlöningar;

- punkten 78:* Bostadsstyrelsen: Omkostnader;
punkten 79: Länsbostadsnämnderna: Avlöningar;
punkten 80: Länsbostadsnämnderna: Omkostnader;
punkten 81: Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån;
punkten 82: Bostadsrabatter;
punkten 83: Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet;
punkten 84: Bidrag till inrättande av pensionärshem;
punkten 85: Bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnadstekniska frågor;
punkten 102: Bidrag till fiskares försäkring;
punkten 103: Arbetarskyddsstyrelsen: Avlöningar;
punkten 104: Arbetarskyddsstyrelsen: Omkostnader;
punkten 105: Yrkesinspektionen: Avlöningar;
punkten 106: Yrkesinspektionen: Omkostnader;
punkten 108: Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område;
punkten 113: Bidrag till folkpensioner m. m.;
punkten 116: Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m.m.; vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 23 mars 1956

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Ohlon, Leander, Näsström, Hesselbom, Pålsson, Sundelin, Einar Persson, Birger Andersson, Thun, Ragnar Bergh, Nils Theodor Larsson, Mossberger och Jacobsson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Andersson i Malmö, Åkerström, Rubbestad, fröken Elmén, herrar Andersson i Mölndal, Staxäng, Thapper, Jansson i Kalix, fru Ericsson i Luleå, herrar Löfroth, Svensson i Stenkyrka, fröken Ager, herrar Nelander och Mellqvist.

Reservationer

1) vid *punkten 3* (Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet) av fröken *Elmén*

2) vid *punkten 13* (Mödrahjälp) av herrar *Ragnar Bergh, Skoglund* i Doverstorp och *Staxäng*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 182 och II: 351 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Under hänvisning bl. a. till det utredningsarbete, som f. n. pågår på familjepolitikens område och som utskottet närmare redovisar under punkten 22 i det följande, är utskottet icke berett tillstyrka förslaget i motionen II: 491 om en höjning av mödrahjälpens belopp.

Det anförda synes dock icke böra hindra att riksdagen i anslutning till vad som anføres i motionerna I: 182 och II: 351 uttalar sig för att reglerna för mödrahjälpen tillämpas så att endast mödrar, som är i verkligt behov av stöd utöver den hjälp som utgår genom moderskapsförsäkringen, kommer i åtnjutande av mödrahjälp. En sådan tillämpning av reglerna bör kunna medgiva att anslaget minskas med 2 milj. kronor i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag.

Under åberopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 491 ävensom med bifall till motionerna I: 182 och II: 351, i vad de berör förevarande anslag, till *Mödrahjälp* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 000 kronor.»

3) vid *punkten 14* (Mödrahjälpnsnämnderna) av herrar *Ragnar Bergh, Skoglund* i Doverstorp och *Staxäng*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 182 och II: 351 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet tillstyrker av samma skäl, som anförts under föregående punkt, yrkandet i motionerna I: 182 och II: 351 om en nedräkning av anslaget med 40 000 kronor i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 182 och II: 351, såvitt nu är i fråga, till *Mödrahjälpnsnämnderna* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.»

4) vid *punkten 28* (Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård) av herrar *Ohlon, Sundelin, Jacobsson*, fröken *Elnén*, herr *Löfroth*, fröken *Ager* och herr *Nelander*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionen II: 492 och att därför

dels den del av utskottets yttrande på s. 21, som börjar med »Utskottet tillstyrker» och slutar med »äskade beloppet», bort ha följande lydelse:

»Utskottet anser i likhet med både socialstyrelsen och motionärerna att de inträdda kostnadsstegringarna och behovet av ett ökat platsantal motiverar att en förbättring av statsbidragen med ca 40 % till samtliga institutioner för halvöppen barnavård kommer till stånd utan att resultatet av det pågående utredningsarbetet på familjepolitikens område och statsbidragsutredningens arbete avvaktas. Utskottet förordar därför att anslaget beräknas i enlighet med motionärernas förslag och uppföres med 4 210 000 kronor.»

dels ock nedannämnda moment i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»I. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen II: 492, såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård* anvisa ett reservationsanslag av 4 210 000 kronor;»

5) vid *punkten 30* (Ferieresor för barn) av herrar *Ragnar Bergh, Skoglund* i Doverstorp och *Staxäng*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandena i motionerna I: 183 och II: 353 och att därför

dels utskottets yttrande bort ha följande lydelse:

»Med hänsyn till det pågående utredningsarbetet på familjepolitikens område, vilket utskottet närmare redovisat i det föregående under *punkten 22*, kan utskottet i likhet med vad som bl. a. föreslås i motionerna I: 183 och II: 353 icke i nuvarande läge tillstyrka att någon höjning av inkomstgränsen i enlighet med propositionens förslag genomföres eller att riksdagen i anledning av motionerna I: 184 och II: 350 beslutar om en allmän översyn av bestämmelserna rörande ferieresor för barn.

Såsom anföres i motionerna I: 183 och II: 353 har resefrekvensen under senare år märkbart minskat utan att någon nedskärning av anslaget kommit till stånd. Utskottet anser att det bör vara möjligt att utan olägenhet nu minska anslaget med 400 000 kronor.»

dels ock nedannämnda moment i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»II. med bifall till motionerna I: 183 och II: 353, såvitt nu är i fråga, avslå i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1956 förordad ändring i bestämmelserna rörande ferieresor för barn;

III. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 183 och II: 353, såvitt de berör anslagsberäkningen, till *Ferieresor för barn* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.»

6) vid *punkten 31* (Ferieresor för husmödrar) av herrar *Ragnar Bergh, Skoglund* i Doverstorp och *Staxäng*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 183 och II: 353 och att därför *dels* utskottets yttrande bort ha följande lydelse:

»Utskottet kan av samma skäl som anförts under föregående punkt icke tillstyrka att inkomstgränsen höjes eller att riksdagen beslutar om en allmän översyn av bestämmelserna rörande ferieresor för husmödrar.»

dels ock nedannämnda moment i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»II. med bifall till motionerna I: 183 och II: 353, såvitt nu är i fråga, avslå i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1956 förordad ändring i bestämmelserna rörande ferieresor för husmödrar;»

7) vid *punkten 35* (Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Avlöningar) av herr *Hesselbom*

8) vid *punkten 63* (Bidrag till Länkrörelsen) av herr *Thun*

9) vid *punkten 64* (Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar) av herrar *Ohlon, Sundelin, Jacobsson*, fröken *Elmén*, herr *Löfroth*, fröken *Ager* och herr *Nelander*, vilka ansett att riksdagen bort tillstyrka yrkandet i motionen II: 114 om inrättande av en samarbetsnämnd rörande fackutbildad arbetskraft och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 57, som börjar med »Vad angår» och slutar med »nu inrättas», bort ha följande lydelse:

»Vad till en början angår de av arbetskraftsutredningen framlagda förslagen anser utskottet i likhet med vad som anföres i motionen II: 114 att departementschefen icke förebringat övertygande skäl för att uppskjuta ställningstagandet till den av utredningen föreslagna samarbetsnämnden för planläggningen av den högre undervisningen. Universitetsberedningens verksamhetsområde är, i förhållande till den del av arbetsmarknaden där fackutbildad personal användes, av starkt begränsad räckvidd. Under sådana förhållanden och med beaktande att flertalet remissinstanser tillstyrkt utredningens förslag förordar utskottet, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer, att en sådan nämnd tillsättes i huvudsaklig överensstämmelse med vad utredningen föreslagit. Till kostnaderna för nämnden återkommer utskottet i annat sammanhang.»

dels ock nedannämnda moment i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må med bifall till motionen II: 114, såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att en samarbetsnämnd för planläggningen av den högre undervisningen, särskilt yrkesundervisningen och den vetenskapliga fackutbildningen, tillsättes i huvudsaklig överensstämmelse med vad arbetskraftsutredningen föreslagit;»

10) vid *punkten 67* (Den offentliga arbetsförmedlingen: Avlöningar) av herrar *Ragnar Bergh, Skoglund* i Doverstorp och *Staxäng*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 190 och II: 498 och att därför

dels andra och tredje styckena i utskottets yttrande bort ha följande lydelse:

»Med hänsyn till dessa beräkningar måste det enligt utskottets mening vara motiverat att minska anslaget. Utskottet tillstyrker därför att icke-ordinarieposten i enlighet med yrkandet i motionerna I: 190 och II: 498 nedräknas med 800 000 kronor i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag. Hänsyn har härvid tagits till den i propositionen förordade medelsanvisningen för tillfälliga personalförstärkningar inom arbetsvården och ungdomsförmedlingen.

Mot Kungl. Maj:ts förslag i övrigt har utskottet icke funnit anledning till erinran.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 190 och II: 498, såvitt nu är i fråga,

a) besluta, att i personalförteckningen för den offentliga arbetsförmedlingens permanenta organisation antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 skall ökas med tio;

b) godkänna följande avlöningsstat för den offentliga arbetsförmedlingens permanenta organisation, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	7 940 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	241 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	7 231 800

4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 874 300
	<hr/>
	Summa kronor 19 289 000;

c) till *Den offentliga arbetsförmedlingen: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 19 289 000 kronor.»

11) vid *punkten 68* (Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader) av herrar *Ragnar Bergh, Skoglund* i Doverstorp och *Staxäng*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 190 och II: 498 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet anser i likhet med motionärerna att tillräcklig anledning icke föreligger att höja anslaget med mer än det av statskontoret föreslagna beloppet av 400 000 kronor. En sådan begränsning motiveras ytterligare av den minskning av avlöningsanslaget, som utskottet förordat i det föregående.

Under hänvisning härtill hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 190 och II: 498, såvitt nu är i fråga, till *Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 5 085 000 kronor.»

12) vid *punkten 82* (Bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler)

a) av herr *Birger Andersson*, som ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 104 och II: 140 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet delar departementschefens uppfattning att den nuvarande verksamheten bör upprätthållas jämväl under nästa år i avbidan på att slutlig ställning tages till det föreliggande utredningsförslaget. I likhet med vad som anförts i motionerna I: 104 och II: 140 anser utskottet, att det är angeläget att statens stöd till positiva nykterhetsbefrämjande åtgärder i nuvarande läge inte minskas. Utskottet tillstyrker därför yrkandet i nämnda motioner att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Härav följer att utskottet icke kan biträda avslagsyrkandet i motionen II: 488.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 104 och II: 140 ävensom med

avslag å motionen II: 488 till *Bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 450 000 kronor.»

b) av herrar *Ragnar Bergh, Skoglund* i Doverstorp och *Staxäng*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionen II: 488 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»I sin anslagsframställning har statens nämnd för samlingslokaler — dock utan att draga konsekvensen därav — sammanfattat sin erfarenhet av ifrågavarande bidragsgivning så att, om man vägde fördelar och nackdelar mot varandra efter det första årets facit, nämnden för sin del vore benägen att avstå från att påkalla anvisande av ytterligare anslag för ändamålet. Dessa kritiska synpunkter samt den tveksamhet som kom till uttryck inom riksdagen redan då ifrågavarande bidragsgivning beslöts, ger belägg för yrkandet i motionen II: 488 att förevarande anslag icke är av den angelägenhetsgrad att det bör inrymmas inom en budget som måste präglas av sparsamhet. På grund härav avstyrker utskottet såväl Kungl. Maj:ts förslag som motionerna I: 104 och II: 140.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med avslag å Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 104 och II: 140 ävensom med bifall till motionen II: 488 besluta att reservationsanslaget till *Bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler* icke skall uppföras å riksstaten för budgetåret 1956/57.»

13) vid *punkten 89* (Bidrag till sjukkassor m. m.) av herrar *Ohlon, Sundelin, Ragnar Bergh, Jacobsson, Skoglund* i Doverstorp, fröken *Elmén*, herrar *Staxäng, Löfroth*, fröken *Ager* och herr *Nelander*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionen II: 558 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 79, som börjar med »Utskottet delar» och slutar med »260 milj. kronor», bort ha följande lydelse:

»Sedan propositionen framlades har visserligen ändringar i den s. k. läkarvårdstaxan aktualiserats, men det är i nuvarande läge icke möjligt att närmare ange den ökning av kostnaderna, som kan bli följden härav. Under sådana förhållanden och med beaktande av att förevarande anslag har karaktär av förslagsanslag anser utskottet att anledning saknas att nu räkna med större marginal i förhållande till de redovisade faktiska kostnaderna än vad som rymmes inom det av riksförsäkringsanstalten och motionärerna föreslagna anslaget av 250 milj. kronor.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen II: 558 till *Bidrag till sjukkassor*

m. m. för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 000 kronor.»

14) vid *punkten 108* (Social upplysningsfilm) av herrar *Ragnar Bergh, Skoglund* i Doverstorp, *Rubbestad, Staxäng, Löfroth* och *Svensson* i Stenkyrka, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 188 och II: 344 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet anser liksom statskontoret och motionärerna att förevarande verksamhet utan olägenhet kan temporärt nedläggas. Under åberopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må med avslag å Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 188 och II: 344 besluta att reservationsanslaget till *Social upplysningsfilm* icke skall uppföras å riksstaten för budgetåret 1956/57.»